

**קידום נוער תוכנית היל"ה
השכלת יסוד ולימודי השלמה**

חוברת למורה ולתלמיד במקצוע

" עברית כשפה שנייה לערבים "

תוכנית לימודים למסלול 8 שנות לימוד

יחידת לימוד בית ומשפחה

כותבת התוכנית: טל נורמן

2015

תוכן עניינים

3 _____ סילבוס

9 _____ תוכנית הלימודים ומטרותיה

10 _____ דרכי ההוראה והלמידה

16 _____ יחידת לימוד ראשונה : בית ומשפחה

סילבוס

תוכנית לימוד עברית לערבים 60 שעות (10 שנות לימוד)

נושאים דקדוקיים		אוצר מילים	שם היחידה
תחביר	פועל		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ נטיית מילות יחס : ל', של. ▪ משפטי שייכות : יש / אין + ל'. ▪ מספרים מונים בזכר ובנקבה : 0-100 שמות תואר : התאמה בין שם עצם לשם תואר במין, ביידוע ובמספר. ▪ התאמת יידוע שם התואר לצירוף שם עצם ומילות היחס המיודעות ל'ב (בבית הישן). ▪ צירופי סמיכות + יידוע ותיאור. ▪ מילות שאלה : כמה? בן כמה? בת כמה? ▪ שימוש בשם פועל אחרי פועל נוטה (אוהב, רוצה, יודע, לומד + שם פועל). 	<p><u>בניין פיעל שלמים</u> שם פועל, שם פעולה, עבר, הווה, עתיד. שם פועל: לבקר, לסדר, לחבק, לבשל, לטייל, לדבר, ללמד, לטפל, לנגן, לשלם, לנשק, לשחק.</p> <p><u>בניין פעל גזרת ע"ו</u> שם פועל, עבר, הווה, עתיד. שם פועל: לגור, לקום, לרוץ, לטוס, לעוף, לצום, לזוז, לבוא, לנוח, לשיר, לשים, לריב.</p>	<p><u>המשפחה שלי</u> שמות עצם: משפחה, אבא/אב, אימא/אם, סבא/סב, סבתא, דוד, דודה, בן, בת, אח, אחות, נכד, נכדה, ניין, נינה, אחיין, אחיינית, בן דוד, בת דוד, בעל, אישה, חתן, כלה, גיס, גיסה. שמות תואר: גדול, קטן, צעיר, זקן, נשוי, רווק.</p> <p><u>בית</u> שמות עצם: גינה, חדר, חדר שינה, חדר ילדים, אמבטיה, מקלחת, שירותים, מטבח, סלון, פינת אוכל, מרפסת, קומה. רהיטים: מיטה, ספה, כיסא, שולחן, שולחן אוכל, שולחן עבודה, שולחן קפה, ארון, ארון מטבח, ארון ספרים, שטיח, עציץ.</p> <p><u>מכשירי חשמל:</u> רדיו, טלפון, טלוויזיה, תנור, מקרר, מחשב, מכונת כביסה, מזגן, קומקום, מנורה. שמות תואר:</p>	<p>יחידה ראשונה : בית ומשפחה</p> <p>10 שעות</p> <p>מסלול 10 שנות לימוד</p>

		ישן, חדש, טוב, רע.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ משפטים שמניים עבר הווה עתיד (יש/אין, הפועל להיות) ▪ מילות שאלה: איזה? איזו? אילו? מתי? באיזו שעה? מה השעה? ▪ צורות הזוגי למילים של זמן: שעתיים, יומיים, שבועיים, חודשיים, שנתיים. ▪ מילות זמן: כש, כאשר, בזמן ש, אחרי ש, לפני ש, אחרי ה, לפני ה, במשך ה, בזמן ה, לפני כן, אחרי כן, באותו זמן. ▪ פסוקיות לוואי לתיאור שם עצם. דוגמה: הילד שלובש חולצה אדומה. ▪ פסוקיות מושא אחרי פועל. דוגמה: אני יודע שהשיעור בשמונה. ▪ פסוקית נושא. דוגמאות: מזל ש... כיף ש... טוב ש... חבל ש... 	<p><u>בניין פעל גזרת ל"י/ה</u> שם פועל, שם פעולה, עבר, הווה, עתיד.</p> <p>שם פועל: לשחות, לקנות, לבנות, לשתות, לראות, לרצות, לבכות, לעלות, לענות, לעשות, לחלות, להיות.</p> <p><u>בניין פעל שלמים</u> הווה, עבר, שם פועל.</p> <p>שם פועל: לסגור, ללבוש, לשאול, לנעול (נעל), לחלום, לחבוש (כובע), לעמוד, לעצור, לומר, לשכוח, לשמוע, לנסוע.</p> <p><u>בניין פעל שלמים</u> עתיד (אפעול).</p> <p>שם פועל: לסגור, לכתוב, לגמור, לחלום,</p>	<p>עונות השנה ומזג האוויר: שמות עצם: קיץ, סתיו, חורף, אביב, מזג אוויר, ענן, גשם, שלג, ברד, ברק, רעם, קור, חום, שרב, עונה, עונות השנה, שמש, רוח, סערה, סופה, תחזית, טמפרטורה, מעלות.</p> <p>שמות תואר: חם קר, נעים, נמוך, גבוה, חזק, ארוך, קצר.</p> <p>פעלים: לרדת.</p> <p><u>בגדים ואביזרים לחורף ולקיץ:</u> שמות עצם: בגדים, מכנסיים, חולצה, סוודר, מעיל, שמלה, נעליים, מגפיים, כובע צמר, צעיף, גרביים, כפפות, מטריה, גופייה, חצאית, סנדלים, כפכפים, כובע שמש, בגד ים, משקפי שמש, מגבת חוף, שמשייה.</p> <p>שמות תואר - צבעים: שחור, אפור, לבן, חום, ורוד, אדום, כתום, צהוב, ירוק, כחול, סגול.</p> <p><u>שעון:</u> שמות עצם:</p>	<p>יחידה שנייה: עונות השנה ומזג האוויר</p> <p>10 שעות</p> <p>מסלול 10 שנות לימוד</p>

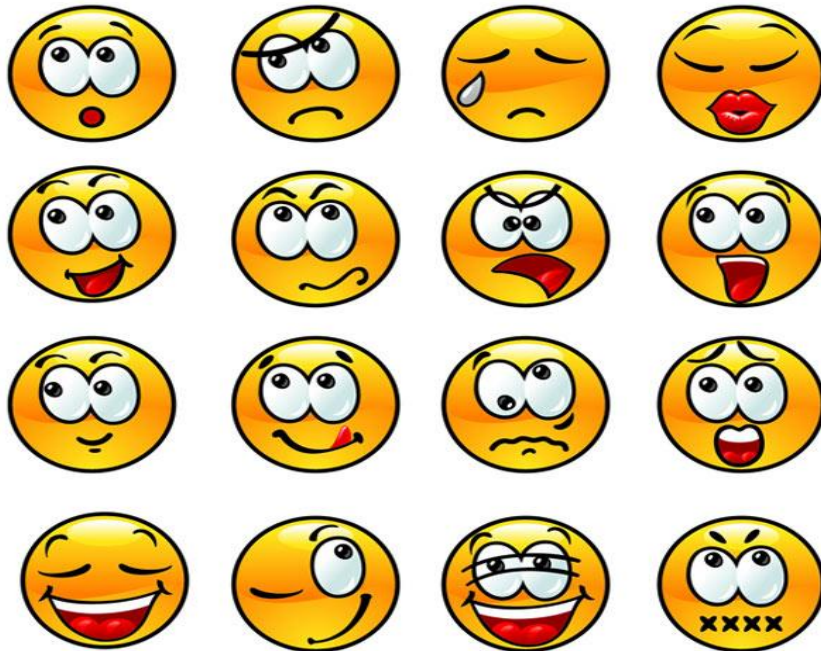
	<p>לחבוש (כובע), לעמוד, לעצור.</p> <p><u>בניין פעל שלמים</u> עתיד (אפעל). שם פועל: לפתוח, לשכוח, לשמוע, לקרוא, לשאול, לנעול (נעל), ללבוש, ללמוד.</p>	<p>שעון, שעה, דקה, שנייה, רבע, חצי, בוקר, צהריים, אחרי צהריים, ערב, לילה.</p> <p>תאריך: שמות עצם: תאריך, שבוע, שנה, חודש, יום, ימי השבוע, שמות החודשים (הלועזיים).</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ נטיית מילות היחס : את, עם, ב, מ. ▪ מילות סיבה ותוצאה : כי, מפני ש, בגלל, לכן. ▪ הפועל כואב + מילת היחס ל... ▪ מספרים סודרים 1-10 בזכר ובנקבה ▪ צירופים לא סתמיים עם שם פועל : אסור/מותר/כדאי + ל + שם פועל אתם יכולים + שם פועל את צריכה + שם פועל 	<p><u>בניין הפעיל שלמים</u> שם פועל, שם פעולה, עבר, הווה, עתיד. שם פועל: להרגיש, להסביר, להפסיק, להתחיל, להשמין, להזמין, להבריא, להשפיע, להמתין, להחליט.</p> <p><u>בניין הפעיל גזרת פ"נ</u> שם פועל שם פעולה, עבר, הווה, עתיד. שם פועל: להגיע להכיר להגיד</p> <p><u>בניין הפעיל גזרת ע"ו</u> שם פועל שם פעולה, עבר, הווה, עתיד. שם פועל: להביא להזיז להבין להכין</p>	<p><u>איברי גוף האדם:</u> שמות עצם: גוף, איבר, ראש, אף, פה, צוואר, גרון, גב, חזה, לב, עור, שיער, שפם, זקן, פנים, עין, שיניים, לשון, אוזן, כתף, מרפק, יד, כף יד, אצבע, ציפורן, בטן, ריאות, רגל, ברך, כף רגל, עקב, שיערה.</p> <p><u>בעלי חיים ואיברי הגוף אצל חיות:</u> כלב, חתול, עכבר, סוס, חמור, אריה, קוף, פיל, גירפה, נמלה, דבורה, פרה, כבשה, זברה, תרנגולת.</p> <p><u>אצל הרופא:</u> שמות עצם: חולה, כאב, חום, מד חום, וירוס, חיידק, רופא, אח, אמבולנס, בית חולים, מיון, תור, מרשם, בית מרקחת, רוקח, מחלה, שפעת, דלקת גרון, דלקת ריאות, נזלת, מרפאה, קופת חולים, בדיקה, בדיקת דם, תרופה, אנטיביוטיקה.</p> <p>שמות תואר: טוב, רע, חולה, בריא, שמן, רזה, חלש.</p> <p>פעלים: להרגיש, לקבוע (תור), לחכות, להמתין, לבדוק, לנוח, לשכב, להבריא, לכאוב.</p>	<p>יחידה שלישית: נפש בריאה בגוף בריא</p> <p>10 שעות</p> <p>מסלול 8 שנות לימוד</p>

<p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ מילות מטרה : כדי, בשביל, לשם כך, כדי ש. ▪ נטיית מילות היחס : בגלל, בשביל, אצל, עצם <p>נושאים שאינם מצויים בחוברת ויש ללמדם בכיתה במידת הצורך, ועל פי ההספק :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ תואר הפועל : מהר לאט טוב חזק חלש מצוין יפה ב+שם עצם : במהירות באיטיות בשקט ברעש בקול ▪ משפטי חיווי : פועל + ש... + משפט בעתיד : רוצה ש... מבקש ש... מאחל ש... חולם ש... </p>	<p><u>בניין התפעל שלמים</u></p> <p>עבר, הווה, עתיד, שם פועל, שם פעולה.</p> <p>שם פועל :</p> <p>להתכתב, להתחבר, להתנתק, להתקשר, להתרגל, להתפתח, להתקדם, להתפלל, להתלבש, להתרגש.</p> <p><u>בבניין התפעל</u></p> <p>פ' הפועל ש, ס, צ, ז</p> <p>שם פועל :</p> <p>להשתמש, להשתפר, להסתכל, להצטלם, להצטרף, להזדקן.</p>	<p><u>אינטרנט :</u></p> <p>שמות עצם לועזיים :</p> <p>אינטרנט, אימייל, צ'אט, פוסט, בלוג, לייק, סלפי, גוגל, יוטיוב, סקייפ, וואטסאפ, פייסבוק, טוויטר, ויקיפדיה.</p> <p>שמות עצם בעברית :</p> <p>אמצעי תקשורת, אתר, דואר אלקטרוני, דפדפן, עמוד אינטרנט, דף הבית, חשבון, שם משתמש, כתובת אינטרנט, רשת האינטרנט, רשת חברתית, סיסמה.</p> <p>פעלים :</p> <p>להתכתב, להתחבר, להתנתק, להעלות, לגלוש, לשלוח, לקבל, לשלם, לחפש, לשתף, לתרגם.</p> <p><u>טכנולוגיה ומחשבים :</u></p> <p>שמות עצם לועזיים :</p> <p>סמארטפון, אנדרואיד, אייפון, טאבלט, דיסק, דיסק-און-קי, וירוס, חברת סטרטאפ, היי-טק, בלוטוס, טכנולוגיה, אפליקציה.</p> <p>שמות עצם :</p> <p>מחשב, מסך, מסך מגע, עכבר, מטען, חיבור USB, קובץ, רמקול, מדפסת, מקלדת, סוללה, תוכנה, הודעת טקסט, אוזניות.</p>	<p>יחידה רביעית: אינטרנט טכנולוגיה ומחשבים</p> <p>10 שעות</p> <p>מסלול 9 שנות לימוד</p>

<p>מתפלל ש... מקווה ש...</p>		<p>פעלים: לחבר, לנתק, להדליק, לכבות, להטעין, להדפיס, להתקשר, לשמור, למחוק, להוריד, להתקין, לצלם, לפתח. שמות תואר: מהיר, איטי, מעניין, משעמם, אלחוטי, נייד.</p>	
<p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ נטיית מילות היחס: על, אל, בלעדי ▪ כינוי קניין חבור לשם עצם (חברי). ▪ סמיכות מורכבת (ביתה של סבתא) ▪ משפטי תנאי קיים (אם) ▪ משפטי תנאי בטל (אילו) <p>נושאים שאינם מצויים בחוברת ויש ללמדם בכיתה במידת הצורך ועל פי ההספק:</p> <ul style="list-style-type: none"> • מילות ויתור: למרות, אף על פי ש... </p>	<p>בניין נפעל שלמים שם פועל, שם פעולה, עבר, הווה, עתיד. שם פועל: להיכנס, להישאר, להימצא, להיזכר, להירגע, להיגמר, להישבר, להיסגר, להיפתח.</p>	<p>חיפוש עבודה: שמות עצם: ניסיון, לימודים, מקצוע, קורות חיים, פרטים אישיים, מכתב המלצה, ממליץ, תפקיד, ראיון עבודה, מקום עבודה, מועמד, עובד, מעביד, שכר, טופס 101, תלוש משכורת, השכלה, תעודה, מודעת דרושים, הצעת עבודה, עבודה, משרה, משמרת, משכורת. שמות תואר: זמני, קבוע, מלא, חלקי, מקצועי, אחראי, חרוץ, עצלן. פעלים: לפטר, להתפטר, להעסיק, לראיין, להתראיין, להתקבל, להמליץ, להציע, לצרף, למלא. אנשי מקצוע + מקצועות: הוראה-מורה, רפואה-רופא, רוקחות-רוקח, משפטים-עורך דין, מלצרות-מלצר, מכירות-מוכר, סיעוד-אח, חשבונאות-רואה חשבון, טכנאות רכב-מוסכניק, אדריכלות-אדריכל, פקידות-פקיד, הנדסה-מהנדס, ניהול-מנהל, חשמלאות-חשמלאי, עיתונאות-עיתונאי, טבחות-טבח, גננות-גנן, נגרות-נגר, ספרות-ספר, צילום-צלם, ציור-צייר, שירה-זמר, נגינה-נגן.</p>	<p>יחידה חמישית: חיפוש עבודה</p> <p>מסלול 10 שנות לימוד</p>

		<p><u>טופס 101 :</u> טופס, תיק ניכויים, מספר זהות, תאריך עליה, תאריך לידה, ישוב, מיקוד, מין, מצב משפחתי, גרוש, אלמן, פרוד, תושב ישראל, הכנסה, משכורת חודש, משכורת נוספת, משכורת חלקית, שכר עבודה יומי, קצבה, מלגה, נקודות זיכוי, תיאום מס.</p> <p><u>תלוש משכורת :</u> שמות עצם : תלוש משכורת, שכר נטו, שכר ברוטו, ניכוי חובה, ניכוי רשות, ביטוח לאומי, דמי בריאות, מס הכנסה, שכר יסוד, תעריף לשעה, אחוז משרה, יום חופשה, יום מחלה, שעות נוספות, פנסיה, קופת גמל, קרן השתלמות.</p>	
--	--	--	--

תחושות התלמיד לתחילת הלמידה
איך אני מרגיש?

תוכנית הלימודים ומטרותיה

- ❖ תוכנית הלימודים במקצוע 'עברית כשפה שנייה' עבור 10 שנות לימוד כוללת 60 שעות הוראה. התוכנית מתאימה לתלמידים בעלי מיומנויות בסיסיות בקריאה ובכתיבה בעברית, המכירים את אותיות הדפוס והכתב, ושולטים באוצר מילים בסיסי בעברית, ובנושאים דקדוקיים בסיסיים (ראו יחידה להקניית הקריאה והכתיבה בעברית).
- ❖ התוכנית בנויה ברמת קושי עולה, כך שכל יחידת לימוד נסמכת על ידע שנלמד ביחידות קודמות. יחידת הלימוד הראשונה נסמכת על ידע שנלמד ביחידה להקניית הקריאה והכתיבה. כל היחידות נסמכות על ידע הקיים אצל התלמידים כתוצאה מהדמיון של העברית לשפת אימם, הערבית.
- ❖ יעדה העיקרי של התוכנית הוא להקנות לתלמידים ידע שימושי בשפה העברית, כדי שיוכלו להיעזר בו בחיפוש עבודה, מקום העבודה, בהתנהלות בירוקרטית במוסדות שונים, ובסיטואציות יומיומיות בחיים.
- ❖ התוכנית שמה דגש מיוחד על פיתוח היכולת לתקשר בעברית בכתב ובעל פה.

מטרות

- הרחבת אוצר המילים בתחומים שונים.
- הכרת מערכת הפועל ונטייתם של פעלים שכיחים בבניינים: פעל, פיעל, התפעל, הפעיל, ונפעל (שם פועל, שם פעולה, עבר, הווה, עתיד).
- שימוש במבנים תחביריים ברמת הצירוף וברמת המשפט: מילות יחס ונטייתן, נטיית השייכות של שם העצם, צירופי סמיכות, צירופי שם עצם ושם תואר, ריבוי רגיל וחריג, צירופים סתמיים ולא-סתמיים עם שם פועל, מילות שאלה, מילות קישור ושעבוד, מילות סיבה ותוצאה, מילות מטרה, מילות ויתור, פסוקיות לוואי, פסוקיות מושא, ופסוקיות נושא.
- פיתוח יכולות שיח והבעה בעל פה סביב נושאים מרכזיים שנלמדו ביחידות השונות, תוך שימוש באוצר המילים ובנושאים הדקדוקיים שנלמדו.
- פיתוח יכולות הבעה בכתב: כתיבת הודעת טקסט, אימייל או מכתב, מילוי טפסים, כתיבת קורות חיים, וכדומה.
- הבנת סוגים שונים של טקסטים: כתבות בעיתון, מודעות, אימיילים, מכתבים רשמיים, טקסטים מידעיים שירים, וכדומה.

- שיפור מיומנות הקריאה והכתיבה, הכוונה להגייה נכונה ופיתוח המודעות הפונולוגית של התלמידים.

דרכי ההוראה והלמידה

קריאה

התלמידים ילמדו לקרוא ללא ניקוד, ולכן הכתיב המשמש אותם בלימוד הוא הכתיב חסר הניקוד, הכולל שימוש רב יותר באימות הקריאה (א,ה,ו,י) לציון חלק מהתנועות. כללי הכתיב חסר הניקוד מצויים באתר האקדמיה ללשון העברית, וניתן לגשת אליהם באמצעות הקישור הבא:

<http://hebrew-academy.org.il/topic/hahlatot/missingvocalizationspelling/>

הקריאה בעברית ללא ניקוד היא קשה עבור קוראים לא מיומנים, גם מכיוון שהם לא מזהים עדיין את הצורה הכתובה של חלק מהמילים ולא יודעים כיצד להגות אותן, וגם מכיוון שבעברית יש הרבה הומוגרפים (מילים שנכתבות זהה אבל נהגות שונה, לדוגמה: סָפֶר – סִפֵּר). לכן, יש להדגים בפני התלמידים בכל הזדמנות כיצד להיעזר בהקשר על מנת לקבל יותר מידע לגבי התנועות ואופן ההגייה של המילה.

דוגמאות:

- האיש עושה / האישה עושה
- אימא קונה חלה לשבת / אימא רוצה לשבת
- אני קונה ספר / אני פוגשת ספר
- הילד מדבר יפה / זה מדבר יפה

כתיבה

יש להקפיד שהתלמידים יכתבו בכתב יד בלבד לא אותיות דפוס. בכל תרגיל כתיבה יש לעבור בין התלמידים תוך כדי התרגול או בסופו, לוודא שהם כתבו את האותיות בצורה ברורה, ולתקן במידת הצורך. יש להדגיש טעויות כתיבה נפוצות על הלוח (שגיאות כתיב או כתיבה שגויה של אותיות) (ללא ציון שם התלמיד כמובן).

הקניית אוצר מילים

בכל יחידה מוגדר אוצר מילים מינימלי שהתלמידים חייבים לדעת, אולם, אין מניעה ללמד אוצר מילים נוסף הקשור לנושא היחידה, אם הוא מגיע מכיוונם של התלמידים. אין להעמיס מילים חדשות בשיעור אחד.

הנחת המוצא של התוכנית היא שקיים פער בין הידע של התלמידים בדיבור, בעיקר בתחום אוצר המילים, לבין הידע שלהם בכתב. לכן, אין בעיה ללמד להשתמש באוצר מילים רחב יותר בתרגול שיחה. הבחינה תהיה על אוצר המילים הבסיסי שנמצא ביחידות הלימוד השונות.

הקניית אוצר המילים החדשות (שמות העצם והפעלים) בכל יחידה צריכה להתבצע באמצעות מצגת עם תמונות, הממחישות את משמעותן של המילים החדשות. אוצר המילים בכל מצגת קשור לנושא אחד. ביחידות הראשונות קיימות מצגות מוכנות, שאותן צריך להוריד מהאתר של היל"ה. מצגות אלה ישמשו מודל לבניית מצגות חדשות.

השימוש במצגת בהקניית מילים חדשות

התמונות במצגות מסודרות על פי סדר רשימת המילים החדשות הנמצאת בחוברת לתלמיד. תחילה, יש להציג לתלמידים את התמונה ולומר את המילה בעברית.

אם מדובר בשם עצם מציגים את צורת היחיד ואת צורת הרבים, לדוגמה: 'זאת חולצה', 'אלה חולצות', ומציינים את המין הדקדוקי של שם העצם.

אם מדובר בפועל מציגים את התמונה ואומרים את שם הפועל או את הפועל בנטייה בהתאם לנושא הלימוד, לדוגמה: 'לרוץ'. לאחר הצגת המילה החדשה, שואלים את התלמידים מה משמעות המילה בערבית. אם הם אמרו את התרגום המדויק של שם העצם או של הפועל, מבקשים מהם לרשום את התרגום בערבית בטבלה שבחוברת. אם הם אמרו תרגום שגוי או לא מדויק מתקנים אותם ואומרים להם לרשום את תרגום המילה בחוברת.

לאחר מכן יש להשתמש בתמונה לשם פיתוח מיומנויות הבעה בעל פה באמצעות מדרש תמונה. ממשיכים לשאול שאלות נוספות לגבי התמונה: מי בתמונה? מה הוא עושה? אילו דברים יש לו? לתלמידים חלשים אפשר לתת אפשרויות בשאלה, לדוגמה: איזו חולצה יש לו אדומה או צהובה? או לשאול שאלות כן/לא: אתה אוהב לאכול שוקולד? ולדרוש תשובה עם משפט שלם: כן. אני אוהב שוקולד. יש להקפיד שהתלמידים עונים משפטים שלמים ולא רק 'כן' או 'לא' או מילה אחת. לאחר מכן, במקום לשאול על הילד שבתמונה אפשר לשאול את התלמידים על עצמם או על תלמידים אחרים בכיתה את אותן השאלות. כמובן שכדאי מאוד לחזור בשאלות כמה פעמים על המילה החדשה שנלמדה, ועל אוצר מילים קודם שנלמד, אם הדבר אפשרי.

שירים וסרטונים

בחלק מהשיעורים מופיעים קישורים לשירים ולסרטונים באתר <http://youtube.co.il>. קישור לשירים ולסרטונים יופיע גם בחוברת באמצעות קוד QR לשימוש באמצעות הטלפון הנייד.

תרגילי דקדוק

בסילבוס מפורטים כל הנושאים הדקדוקיים שיש ללמד בכל יחידה. בשלוש היחידות הראשונות מוצגים סוגים שונים של תרגילי דקדוק עבור הנושאים הדקדוקיים הנלמדים באותן היחידות. ניתן ליצור לפי הצורך תרגולים נוספים לפי סדר התרגילים הקיימים. בנוסף, ביחידות הרביעית והחמישית מוצגים הנושאים הדקדוקיים ללא תרגול. ביחידות אלה יש ליצור תרגילים לפי סוגי התרגילים ביחידות הקודמות.

טקסטים

בסוף כל יחידה מובאים טקסטים מסכמים, הקשורים לנושא היחידה וכוללים נושאים דקדוקיים שנלמדו ביחידה. לכל טקסט שתי גרסאות. הגרסה הראשונה (1) היא ברמה נמוכה, והגרסה השנייה (2) היא ברמה גבוהה. עבור כל טקסט שבוחרים ללמד יש ליצור רמת שאלות הבנה ושאלות דקדוקיות המתייחסות למבנים דקדוקיים שנלמדו בכיתה ומופיעים בטקסט. דוגמה לסוגי שאלות נמצאת בטקסט הראשון שביחידה הראשונה: 'המשפחה הגדולה בעולם'.

תרגול נוסף

אתר **Quizlet** קישור לאתר: <http://quizlet.com/>

בנוסף לתרגילים שבחוברת, ניתן ליצור באתר Quizlet תרגולים לאוצר מילים (למשל: התאמת תמונה למילה, או התאמת מילים מנוגדות או מילים נרדפות) ולנושאים דקדוקיים פשוטים (למשל: זכר-נקבה, יחיד-רבים, ריבוי חריג) על מנת ליצור תרגולים חדשים.

יש לפתוח חשבון אישי חינמי באתר, ולהזין את רשימת המילים עבור כל תרגול. האתר יוצר באופן אוטומטי שישה סוגי תרגולים עם המילים שברשימה. ניתן ליצור אינסוף תרגולים באמצעות כלי זה.

התרגול באתר מאפשר לתלמידים ליצור היכרות עם המקלדת בעברית, ולתרגל גם בטלפון הנייד שלהם את החומר הנלמד בכיתה. עבור יחידת הלימוד הראשונה קיימים מספר תרגולים לדוגמה באתר. הקישור לתרגולים אלה מופיע במדריך למורה בסוף ההסבר על התרגיל. קישור לחלק מאפשרויות התרגול יופיע גם ביחבורת לתלמיד באמצעות קוד QR, שאותו התלמידים יכולים לסרוק באמצעות הטלפון הנייד שלהם ולתרגל ללא צורך במחשבים. לשם כך יש להוריד אפליקציה שקוראת את הקוד. במכשירי אנדרואיד מומלץ להוריד אפליקציה בשם: QR droid private. במכשירי אייפון מומלץ להוריד אפליקציה בשם: I-nigma. שימו לב שמגוון התרגולים באתר מתאים לשימוש במחשב, אולם רק חלק מהתרגילים מתאים גם לשימוש באפליקציה או באתר באמצעות הטלפון הנייד. על מנת לאפשר תרגול מלא באמצעות הטלפון הנייד, מומלץ להתקין את האפליקציה של Quizlet בטלפון הנייד.

גם באתר וגם באפליקציה ניתן למצוא את התרגולים בחיפוש לפי: hila_ivrit, מספר היחידה, ושם התרגיל כפי שהוא מופיע בחוברת (לדוגמה: יחידה 1 – רהיטים ומכשירי חשמל). עבור כל תרגיל מצויים באתר שישה סוגי תרגולים:

- (1) כרטיסיות עם מילים ותמונות או עם מילים ותרגומן לערבית (flashcards).
- (2) כתיבת מילה בעברית לתמונה או למילה בערבית או כתיבת שאלה לתשובה (learn).
- (3) תרגול דומה לתרגול 2 ששם דגש על איות נכון (speller).
- (4) מבחן (test).
- (5) משחק קריאת מילים והתאמתן לתמונה על פי המשמעות (scatter).
- (6) תחרות כתיבת מילים בעברית למילה או לתמונה שנעה על המסך משמאל לימין לפני שהן נעלמות (space race).

הפעלות נוספות לתרגול אוצר מילים

בלי קשר לנושא היחידה או לאוצר המילים הנלמד, רצוי לעשות הפסקות קצרות מהחוברת ולתרגל באופן משחקי אוצר מילים בעברית. להלן דוגמאות למשחקי מילים:

- **מודעות פונולוגית: שליפת מילים לפי צליל** – מבקשים מהתלמידים לומר מילים שמתחילות בצלילים שונים או שכוללות צלילים שונים, לדוגמה: מילים שמתחילות בצליל מ' (מחשב, מזגן) לעומת מילים שמתחילות בצליל נ' (מסעדה, מכתב) או מילים שמתחילות בצליל מ' (מלך). תרגילים מסוג זה עוזרים לתלמידים לזכור איזו תנועה יש אחרי האות מ' במילים שונות וכך בבואם לקרוא את אותן מילים, הם יקראו אותן עם התנועות הנכונות (מכתב אבל מחשב). אפשר לעשות פעילות זו עם כל צליל.
- **מודעות פונולוגית: מילים מתחרזות** – מבקשים מהתלמידים לומר זוגות של מילים מתחרזות (ילדה – גלידה), או לחילופין נותנים להם רשימה של מילים והם צריכים לחלק את המילים לזוגות או לשלוש לפי החריזה שלהן. המילים צריכות לחרוז ברמה הצלילית אבל הן לא בהכרח צריכות להיכתב עם אותן האותיות. מילים מתחרזות יכולות להיות לדוגמה: סרט – אומרת.
- **כתיב נכון: שליפת מילים לפי אות** – מבקשים מהתלמידים לומר מילים שמתחילות באות ט' ומילים שמתחילות באות ת' או באותיות א' ע'. מילים עם האותיות: ח' כ', ק' כ', ס' צ', ש' ס, ב' פ'.
- **כתיב נכון: הכתבה משמיעה בוואטסאפ** – שולחים לכל תלמיד הקלטה בוואטסאפ של מילה. התלמיד צריך לשמוע את המילה ולשלוח למורה את המילה הכתובה.
- **שליפת מילים לפי קטגוריה סמנטית** – מבקשים מהתלמידים לומר מילים מקטגוריה סמנטית מסוימת: פירות, ירקות, אוכל, כלי תחבורה, רהיטים, מכשירי חשמל, משפחה וכדומה. ניתן ליצור קבוצת וואטסאפ כיתתית וקבוע בכל שבוע קטגוריה סמנטית. התלמידים צריכים באותו השבוע להעלות לקבוצת הוואטסאפ מילים הקשורות לקטגוריה זו. הם יכולים לכתוב את המילים או להעלות הקלטה של המילה הדבורה.
- **שליפת מילים לפי קשרים סמנטיים בין מילים** – רושמים על הלוח מילים ומבקשים מהתלמידים לומר מילים מנוגדות במשמעות (הפכים) או מילים עם משמעות דומה או זהה (מילים נרדפות).

יחידת לימוד ראשונה

בית ומשפחה

תרגיל 1

מילים חדשות: משפחה

- מצגת: עץ משפחה - משפחת פלג.

א. מקרינים את המצגת של עץ המשפחה. מסבירים שהקשת שמחברת בין המלבנים בעץ מסמלת זוג נשוי, והקווים הישרים מחברים בין הורים לילדיהם. באמצעות הקשרים המשפחתיים בין האנשים בעץ, מקנים את אוצר המילים של בני המשפחה.

ב. מלמדים את שמות בני המשפחה שבטבלת המילים החדשות לפי הסדר. מלמדים מילה בזכר ומילה בנקבה לסירוגין. לדוגמה, אבא ואחר כך אימא. קוראים את המילה ביחיד ואת צורת הרבים שלה, ומדגימים בעל פה על עץ המשפחה. לדוגמה, המילה הראשונה בטבלה היא אב/אבא צורת הרבים אבות (יוצא דופן). אילן הוא אבא של שני ושל רם. מבקשים מהתלמידים לתת דוגמאות נוספות לאבות בעץ. לאחר מכן התלמידים כותבים תרגום בערבית במקום המתאים בטבלה.

ג. התלמידים צריכים להשלים בכתיבה את שמות בני המשפחה לפי עץ המשפחה של משפחת פלג. לאחר מכן קוראים ביחד את התשובות, ובודקים כל תשובה על עץ המשפחה שבמצגת. התשובות לתרגיל ג נמצאות גם במצגת ואפשר להקרין אותן על הלוח בסוף הבדיקה. להלן התשובות בכתב המודגש

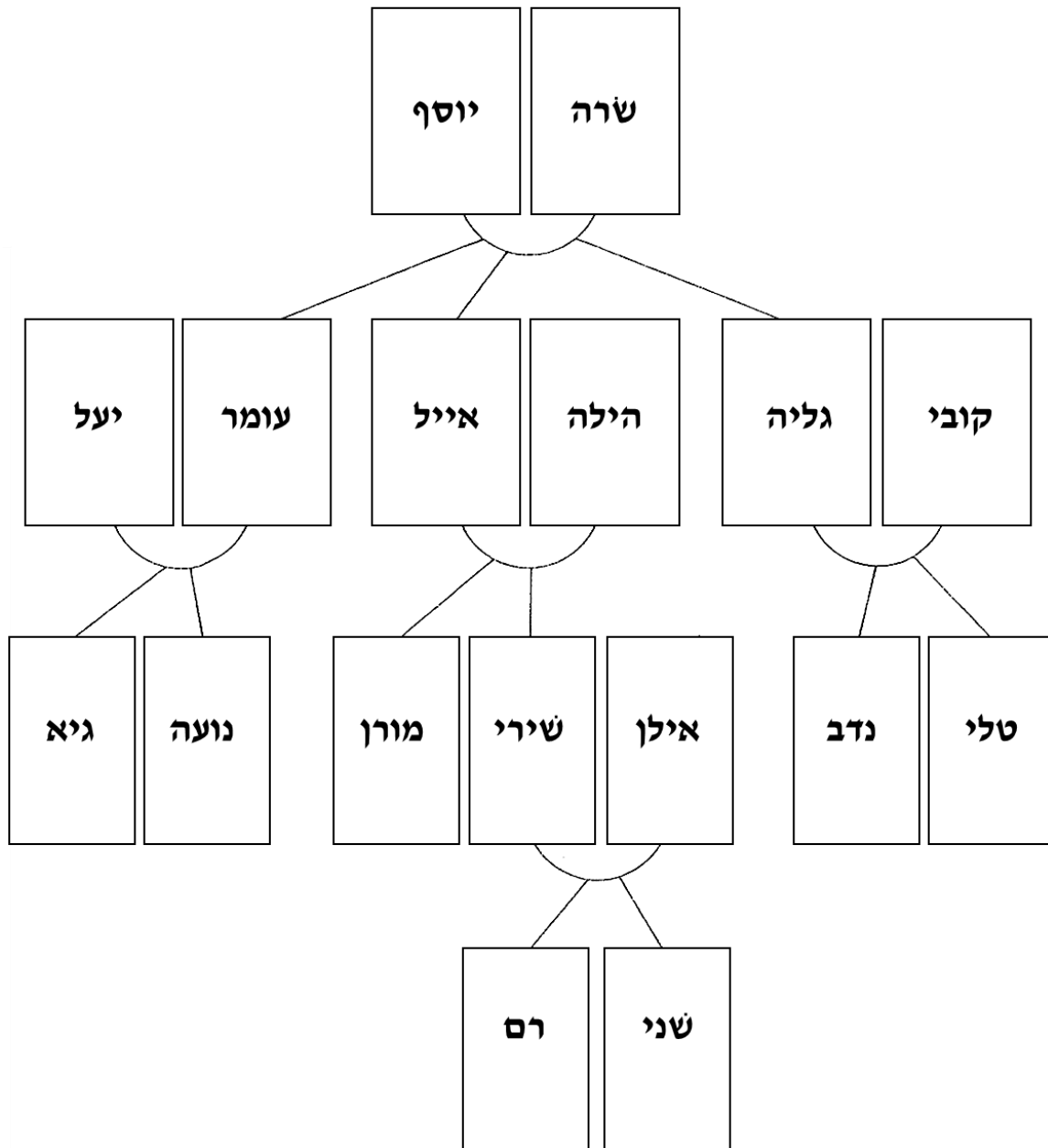
1. רם הוא **נין** של יוסף ושרה.
2. הילה היא **האישה** של אייל.
3. אייל, ועומר הם **הבנים** של שרה ויוסף.
4. אילן הוא ה**בעל** של שירי.
5. גליה היא **אחות** של אייל ועומר.
6. הילה היא **סבתא** של שני ורם.
7. יעל היא **אימא** של נועה וגיא.
8. מורן היא **נכדה** של שרה ויוסף.
9. קובי הוא **אבא** של טלי ונדב.
10. יוסף הוא **סבא** של טלי, נדב, שירי, מורן, נועה וגיא.
11. שני ורם הם **אחיינים** של מורן.
12. גליה היא **דודה** של שירי, מורן, נועה וגיא.
13. נועה היא ה**בת** של עומר ויעל.
14. אילן הוא ה**חתן** של הילה ואייל.
15. גיא הוא **אח** של נועה.
16. נועה היא **בת דודה** של שירי, מורן, טלי ונדב.
17. הילה ויעל הן ה**כלות** של שרה ויוסף.
18. אילן הוא **גיס** של מורן.

תרגול נוסף

כל תלמיד מספר על המשפחה שלו בעל פה לפי דגמי המשפט הבאים :

- אבא שלי הוא מוראד, אימא שלי היא ערין, וכדומה.
- אני הבן של דאוד, אני הנכד של סלאח, וכדומה.

משפחת פלג

ב. כותבים ליד כל מילה תרגום לערבית

תרגום	נקבה רבות-	יחידה	תרגום	רבים-זכר	יחיד
	אימהות	אם/אימא		אבות	אב/אבא
	סבתות	סבתא		סבות	סב/סבא
	דודות	דודה		דודים	דוד
	בנות	בת		בנים	בן
	אחיות	אחות		אחים	אח
	נכדות	נכדה		נכדים	נכד
	נינות	נינה		נינים	נין
	אחייניות	אחיינית		אחיינים	אחיין
	בנות דודות	בת דודה		בני דודים	בן דוד
	נשים	אישה		בעלים	בעל
	כלות	כלה		חתנים	חתן
	גיסות	גיסה		גיסים	גיס

ג. כותבים את שמות בני המשפחה לפי עץ המשפחה

משפחת פלג

1. רם הוא _____ של יוסף ושרה.
2. הילה היא ה _____ של אייל.
3. אייל, ועומר הם ה _____ של שרה ויוסף.
4. אילן הוא ה _____ של שירי.
5. גליה היא _____ של אייל ועומר.
6. הילה היא _____ של שני ורם.
7. יעל היא _____ של נועה וגיא.
8. מורן היא _____ של שרה ויוסף.
9. קובי הוא _____ של טלי ונדב.
10. יוסף הוא _____ של טלי, נדב, שירי, מורן, נועה וגיא.
11. שני ורם הם _____ של מורן.
12. גליה היא _____ של שירי, מורן, נועה וגיא.
13. נועה היא ה _____ של עומר ויעל.
14. אילן הוא ה _____ של הילה ואייל.
15. גיא הוא _____ של נועה.
16. נועה היא _____ של שירי, מורן, טלי ונדב.
17. הילה ויעל הן ה _____ של שרה ויוסף.
18. אילן הוא _____ של מורן.

תרגיל 2

צירופי סמיכות

- א. באמצעות הדוגמאות שבטבלה מסבירים על צירופי סמיכות (שם עצם + שם עצם), ועל השינויים הצורניים שחלים בשם העצם הראשון. כאשר שם העצם הראשון הוא בצורת היחידה האות ה' הופכת בסמיכות לאות ת' (ארוחה - ארוחת ערב). יש להשוות את צורת הסמיכות בעברית לצורת הסמיכות בערבית שבה האות ה' נהגית כצליל ת' (غرفة الأطفال). כאשר שם העצם הראשון הוא בצורת רבים, האות ס' של הריבוי נופלת ותנועת החיריק הופכת לתנועת צירה (בנים - בני משפחה).
- ב. התלמידים כותבים בטבלה צירופי סמיכות משני שמות עצם לפי הכללים שנלמדו. לאחר מכן קוראים בקול את צירופי הסמיכות.

תרגיל 2

צירופי סמיכות

א. קוראים את שמות העצם ואת צירופי הסמיכות

צירוף סמיכות	שם עצם 2	שם עצם 1	
בן משפחה	משפחה	בן	יחיד
ארוחת ערב	ערב	ארוחה	יחידה
בני משפחה	משפחה	בנים	רבים
ארוחות ערב	ערב	ארוחות	רבות

ב. כותבים צירופי סמיכות משמות העצם, וקוראים

צירוף סמיכות	שם עצם 2	שם עצם 1	
	ילדים	חדר	1
	הפתעה	מסיבה	2
	ילדים	חדרים	3
	הפתעה	מסיבות	4

תרגיל 3

צירופי סמיכות מיוחדים

א. באמצעות הדוגמאות שבטבלה מסבירים כיצד מיידעים צירוף סמיכות. ה' הידוע מצטרפת רק לשם העצם השני בסמיכות, אבל מיידעת את כל הצירוף שהוא למעשה יחידה אחת. מבקשים מהתלמידים לחשוב על דוגמאות לצירופי סמיכות מיוחדים בערבית ולהשוות את צירופי הסמיכות בערבית לעברית (كرة السلة). יש להדגיש כי יידוע צירוף הסמיכות מחייב שימוש במילת היחס 'את' בין הפועל לצירוף הסמיכות המיוחד, לדוגמה: אני רואה **את** בן המשפחה.

ב. התלמידים כותבים בטבלה צירופי סמיכות מיוחדים, ולאחר מכן קוראים אותם בקול.

תרגול נוסף

חושבים ביחד וכותבים על הלוח מספר סמיכויות עם נסמך (שם העצם הראשון בצירוף) זהה, לדוגמה: **ילדי הכפר**, **ילדי המשפחה**, **ילדי הגן**, **ילדי ההורים**, **ילדי השכנים**, **ילדי הרחוב** וכדומה. לאחר מכן חושבים ביחד וכותבים על הלוח מספר סמיכויות עם סומך (שם העצם השני בסמיכות) זהה, לדוגמה: **ילדת המשפחה**, **בני המשפחה**, **אב המשפחה**, **אם המשפחה**, **בית המשפחה**, **דירת המשפחה**, **חברי המשפחה**, **ארוחות המשפחה**, **כלבת המשפחה**, וכדומה.

צירופי סמיכות מיוחדים

א. קוראים את צירופי הסמיכות בלי ה' היידוע ועם ה' היידוע

צירוף סמיכות עם ה' היידוע	צירוף סמיכות בלי ה' היידוע	
בן המשפחה	בן משפחה	יחיד
ארוחת הערב	ארוחת ערב	יחידה
בני המשפחה	בני משפחה	רבים
ארוחות הערב	ארוחות ערב	רבות

ב. כותבים צירופי סמיכות עם ה' היידוע, וקוראים

צירוף סמיכות עם ה' היידוע	שם עצם 2	שם עצם 1	
	הורים	זוג	1
	סטודנטים	דירה	2
	משפחה	ילדים	3
	שכנים	משפחות	4

תרגיל 4

נטיית מילת היחס ל'

- א. קוראים בקול את נטיית מילת היחס ל' לפי הגופים. לאחר מכן התלמידים כותבים את הנטייה בטבלה.
- ב. התלמידים כותבים את מילת היחס ל' בנטייה המתאימה לפי שם הגוף שבסוגריים. המשפטים נותנים דוגמאות לפעלים שאחריהם יש את מילת היחס ל'.

תרגיל 4

נטיית מילת היחס ל'

- א. כותבים את נטיית מילת היחס ל' בכל הגופים

תרגול הנטייה	נטייה	גוף
ל	לי	אני
	לך	אתה
	לך	את
	לו	הוא
	לה	היא
	לנו	אנחנו
	לכם	אתם
	לכן	אתן
	להם	הם
	להן	הן

ב. כותבים את מילת היחס ל' בנטייה המתאימה לפי שם הגוף

1. אתה כותב _____ מכתב. (היא)
2. הנכדות שרות _____ שיר. (אתם)
3. את נותנת _____ מתנה. (אני)
4. הם שולחים _____ אימיילים. (אנחנו)
5. ההורים קונים _____ מחשב. (את)
6. החברים נותנים _____ ספרים. (הוא)
7. סבתא אומרת _____ שלום. (הן)

תרגיל 5

יש ל... / אין ל...

- א. קוראים את הדוגמאות ומתרגמים לערבית את המשמעות של הצירוף: 'יש ל...',
ושל הצירוף: 'אין ל...'.
ב. מסתכלים על התמונה ומבקשים מהתלמידים לומר מה יש ומה אין לסוהא ולחסן.
ג. התלמידים כותבים משפטים על סוהא וחסן. הם צריכים להשתמש במילים
שבתרגיל ולכתוב: 'יש להם...' או 'אין להם...' לפי התמונה. לאחר מכן
התלמידים קוראים בקול את המשפטים.
ד. התלמידים כותבים משפטים על המשפחה שלהם: יש/אין לנו..., ולאחר מכן
קוראים אותם בקול.

תרגיל 5

יש ל... / אין ל...

א. קוראים את המשפטים

- יש למוסטפא אח. יש לו אח.
- אין למונא אחיות. אין לה אחיות.
- לרים ולאשרף יש רק בנות. יש להם רק בנות.
- ללין ולנפיזה אין בני דודים. אין להן בני דודים.

ב. אומרים מה יש ומה אין לסוהא ולחסן

המשפחה של סוהא וחסן

ג. כותבים משפטים על סוהא וחסן – מה יש להם? מה אין להם?

כלב חתול תינוק בנות בנים נכדים

- _____ .1
- _____ .2
- _____ .3
- _____ .4
- _____ .5
- _____ .6

ד. כותבים ואומרים משפטים על המשפחה שלכם : מה יש לכם ומה יש

לכם?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

תרגיל 6

מספרים מונים 1-10 זכר ונקבה, ומילת השאלה: כמה?

- א. קוראים בקול את המספרים בזכר ונקבה עם שמות העצם. מסבירים שבעברית האות ה' מסמלת בדרך כלל נקבה, אבל במספרים זה בדיוק הפוך: במספרים בזכר יש ה', ובמספרים בנקבה אין ה'.
- ב. התלמידים כותבים את המספר המתאים בזכר ונקבה. לאחר מכן הם קוראים בקול את המשפטים.
- ג. התלמידים כותבים שאלות עם מילת השאלה כמה? לפי התשובות. לאחר מכן הם קוראים בקול את השאלות ואת התשובות.

תרגיל 6

מספרים מונים 1-10 זכר ונקבה, ומילת השאלה: כמה?

א. קוראים את המספרים ואת שמות העצם בזכר ובנקבה

המספר	זכר	נקבה
1	תינוק אחד	תינוקת אחת
2	שני אחים / שניים	שתי אחיות / שתיים
3	שלושה דודים	שלוש דודות
4	ארבעה אחיינים	ארבע אחייניות
5	חמישה נכדים	חמש נכדות
6	שישה נינים	שש נינות
7	שבעה חתנים	שבע כלות
8	שמונה גיסים	שמונה גיסות
9	תשעה בנים	תשע בנות
10	עשרה בני דודים	עשר בנות דודות

ב. כותבים את המספר המתאים בזכר או בנקבה

1. כמה אחים יש לך? יש לי *neife* (3) אחים.
2. כמה אחיות יש לו? יש לו _____ (7) אחיות
3. כמה הורים יש לה? יש לה _____ (2) הורים.
אימא _____ (1) ואבא _____ (1).
4. כמה נכדים יש להם? יש להם _____ (10) נכדים.
5. כמה אחייניות יש לכם? יש לנו _____ (8) אחייניות.
6. כמה בנים יש לך? יש לי _____ (9) בנים.
7. כמה כלות יש לה? יש לה _____ (5) כלות.

ג. כותבים שאלות לפי התשובות

1. כמה סבתות יש לה? _____ יש לה שתי סבתות.
2. _____ יש לי ארבע גיסות.
3. _____ יש לנו שישה חתנים.
4. _____ לסבתא יש שמונה
נינים.
5. _____ לדודים יש שתי בנות.

תרגיל 7

בן כמה? בת כמה? בני כמה? בנות כמה?

כדי לשאול על הגיל של מישהו אנחנו שואלים: בן כמה? בת כמה? בני כמה? בנות כמה?. כותבים על הלוח את המילה גיל ומתרגמים את משמעותה. התלמידים קוראים את הטקסטים ועונים בעל פה על השאלות בן כמה? בת כמה? בני כמה? בנות כמה? על פי המידע בטקסט.

תרגול נוסף:

מנהלים שיחה על ימי הולדת. אפשר להיעזר בשאלות הבאות:

- ✓ בן כמה אתה?
- ✓ מתי יש לך יום הולדת? מה תאריך הלידה שלך?
- ✓ מה אתה עושה ביום ההולדת שלך? איך אתה אוהב לחגוג?
- ✓ מי בא למסיבה?
- ✓ אילו מתנות קיבלת?
- ✓ אתה אוהב את יום ההולדת שלך?

תרגיל 7

בן כמה? בת כמה? בני כמה? בנות כמה?

קוראים את הטקסטים ועונים על השאלות

1. לעמיר יש יום הולדת – הוא בן ארבע (4)

סבתא קונה לו ארבע מתנות גדולות

בן כמה עמיר?

2. לסעידה יש יום הולדת – היא בת חמש (5)

סבא נותן לה חמישה בלונים

בת כמה סעידה?

3. לתאומים חוסאם ומורד יש יום הולדת – וזו בני שמונה (8)

אימא אופה להם עוגת שוקולד

החברים עושים להם מסיבת הפתעה

בני כמה חוסאם ומורד?

4. לתאומות עימאן וחנאן יש יום הולדת – הן בנות שנתיים (2)

אבא שר להן שיר ליום ההולדת

בנות כמה עימאן וחנאן?

תרגיל 8

שם תואר

א. קוראים בקול את הנטייה של שמות התואר תוך כדי הדגשת השינוי בתנועה הראשונה בצורות: הנקבה, הרבים והרבות (התנועה נחטפת, כלומר מתקצרת – הקמץ הופך לשווא נע). מתרגמים את שמות התואר, והתלמידים כותבים תרגום בערבית בטבלה. מדגישים שבצורות הנקבה, הרבים והרבות של שם התואר נשוי יש אי' ולא י'. לאחר מכן התלמידים קוראים בקול את נטיית שמות התואר מהטבלה.

ב. מסבירים לתלמידים ששם התואר בעברית, בדומה לערבית, מגיע אחרי שם העצם, והוא מתאים לו במין, ובמספר. לדוגמה: בחור נשוי, בחורה נשואה, בחורים נשואים, בחורות נשואות. לאחר מכן, התלמידים כותבים שם עצם מתאים במין, ובמספר לשם התואר שבמשפטים, וקוראים בקול את הצירופים.

יש להדגיש שבמשפטים שמניים (בלי פועל) שם העצם מיודע, ושם התואר הוא ללא יידוע, לדוגמה: הילדים קטנים, הבית גדול.

ג. התלמידים כותבים את שם התואר בצורה המתאימה במין ובמספר לשם העצם, וקוראים בקול את המשפטים על המשפחה של זינאת.

תרגיל 8

שם תואר

א. קוראים את נטיית שמות התואר וכותבים תרגום בערבית

תרגום	יחיד	יחידה	זכר-רבים	נקבה-רבות
	גדול	גדולה	גדולים	גדולות
	קטן	קטנה	קטנים	קטנות
	צעיר	צעירה	צעירים	צעירות
	זקן	זקנה	זקנים	זקנות
	רווק	רווקה	רווקים	רווקות
	נשוי	נשואה	נשואים	נשואות

ב. כותבים שם עצם מתאים לשם התואר במין ובמספר

1. אי נשוי

2. _____ רווקה.

3. _____ צעירים.

4. _____ גדול.

5. _____ זקנות.

6. _____ קטנה.

7. _____ נשואות.

ג. כותבים את שם התואר בצורה הנכונה, לפי שם העצם

המשפחה של זינאת

1. שמי זינאת. אני אישה _____ . (נשוי)

2. יש לי חמישה ילדים _____ . (גדול)

3. יש לי שתי בנות _____ . (נשוי)

4. יש לי שלושה _____ . (רווק)

5. יש לי ארבעה נכדים _____ . (קטן)

6. יש לי שתי אחיות _____ . (צעיר)

7. אחות אחת _____ . (רווק)

8. אחות אחת _____ . (נשוי)

9. יש לי אחיינית אחת _____ . (קטן)

10. יש לי שני סבים _____ . (זקן)

11. יש לי גם שתי סבתות _____ . (זקן)

12. יש לי משפחה _____ . (גדול)

תרגיל 9

דיאלוג: משפחה גדולה ומשפחה קטנה

- א. התלמידים קוראים את הדיאלוג בזוגות.
ב. התלמידים כותבים בטבלה תשובות במספרים, לשאלות על נור ועל עלי, לפי הדיאלוג. לאחר מכן בודקים ביחד את הטבלה.

תרגיל 9

דיאלוג: משפחה גדולה ומשפחה קטנה

א. קוראים את הדיאלוג בזוגות

נור: עלי, יש לך משפחה גדולה?

עלי: לא. אין לי משפחה גדולה. יש לי משפחה קטנה.

נור: יש לך אחים גדולים?

עלי: לא. אין לי אחים גדולים. יש לי שני אחים קטנים.

נור: בני כמה הם?

עלי: יש לי אח בן שנה, ואח בן שלוש.

נור: וכמה אחיות יש לך?

עלי: יש לי אחות אחת קטנה.

נור: בת כמה היא?

עלי: היא בת שנתיים. ולך, יש לך משפחה קטנה או גדולה?

נור: יש לי משפחה גדולה.

עלי: כמה אחים יש לך?

נור: יש לי חמישה אחים. שני אחים קטנים, ושלושה אחים גדולים.

עלי: וכמה אחיות יש לך?

נור: יש לי שתי אחיות קטנות. הן תאומות.

עלי: בנות כמה הן?

נור: הן בנות חמש.

ב. כותבים מספרים בטבלה לפי הדיאלוג

משפחה גדולה ומשפחה קטנה

שאלות	נור	עלי
כמה אחים גדולים יש במשפחה של...		
כמה אחים קטנים יש במשפחה של...		
כמה אחיות גדולות יש במשפחה של...		
כמה אחיות קטנות יש במשפחה של...		

		כמה אנשים יש במשפחה של...
--	--	---------------------------

תרגיל 10

יידוע שם עצם ושם תואר

- א. קוראים דוגמאות לצירופי שם עצם ושם תואר עם ובלי ה' היידוע. מסבירים שבעברית שם התואר מתאים לשם העצם ביידוע.
- ב. התלמידים כותבים את שם התואר 'קטן' בצורה המתאימה במין, במספר וביידוע לשם העצם.
- ג. קוראים בטבלה דוגמאות לצירופי יחס (מילת יחס + שם עצם) ושם תואר עם ובלי ה' היידוע. מסבירים לתלמידים שכאשר מצטרפות לשם העצם מילות היחס ל' או ב' לא רואים את האות ה' אלא שומעים תנועת a כאשר שם העצם מיודע. גם במקרים אלה יש לידע את שם התואר שאחרי צירוף היחס, לדוגמה: לעיר הגדולה. במקרה של מילת היחס מ' שמצטרפת לשם העצם, כן כותבים את האות ה'. לדוגמה: מהים. צריך להדגיש שצירופי יחס מיודעים עם מילת היחס מ' כוללים למעשה שלוש מלים: מ + ה + שם העצם.

תרגיל 10

יידוע שם עצם ושם תואר

- א. קוראים צירופי שם עצם ושם תואר עם ובלי ה' היידוע

יחיד	יחידה	רבים	רבות
ילד גדול	ילדה גדולה	ילדים גדולים	ילדות גדולות
הילד הגדול	הילדה הגדולה	הילדים הגדולים	הילדות הגדולות

ב. כותבים את שם התואר 'קטן' בצורה הנכונה, עם או בלי ה' היידוע

1. הילד _____ אוהב את אימא.

2. למשפחה הזאת יש ילדים _____.

3. האחים מדברים עם האחיות _____.

4. אני רוצה משפחה _____.

ג. קוראים צירופי יחס ושם תואר עם ובלי ה' היידוע

צירוף יחס עם ה' היידוע	צירוף יחס בלי ה' היידוע
הוא חוזר מהעיר הישנה	הוא חוזר מעיר קטנה
הוא הולך לעיר הגדולה	הוא נוסע לעיר גדולה
הוא גר בעיר הגדולה	הוא גר בעיר גדולה

תרגיל 11

יידוע ותיאור צירופי סמיכות

א. קוראים בקול את צירופי הסמיכות ושם התואר, עם ובלי ה' היידוע. מסבירים לתלמידים ששם התואר שמתאר את צירוף הסמיכות מתאים במין ובמספר לשם העצם הראשון בסמיכות ומתאים ביידוע לצירוף הסמיכות. אם צירוף הסמיכות מיודע, גם שם התואר מיודע.

ב. התלמידים כותבים את שם התואר בצורה המתאימה במין, במספר וביידוע לצירוף הסמיכות, וקוראים בקול את הצירופים.

יידוע ותיאור צירופי סמיכות

א. קוראים צירוף סמיכות ושם תואר, עם ה' היידוע ובלי ה' היידוע

צירוף סמיכות ושם תואר	צירוף סמיכות	
בן דוד רווק	בן דוד	יחיד
בת הדודה הנשואה	בת הדודה	יחידה
בני דודים קטנים	בני דודים	רבים
בנות הדודות הצעירות	בנות הדודות	רבות

ב. כותבים את שם התואר בצורה הנכונה, עם ה' או בלי ה'

1. אב המשפחה _____ (זקן).

2. אם משפחה _____ (צעיר).

3. בני המשפחה _____ (נשוי).

4. בנות משפחה _____ (רווק).

בניין פיעל, גזרת השלמים: עבר, הווה, עתיד, שם פועל, שם פעולה

• מצגת: בניין פיעל שלמים

א. קוראים את שמות הפועל שבטבלה תוך שימוש במצגת, ומתרגמים בסדר הבא: מראים את התמונה, אומרים את שם הפועל בעברית, ומתרגמים. מאפשרים לתלמידים לנסות לתרגם לפי התמונה. במידה והם לא מדייקים בתרגום מתקנים אותם. התלמידים כותבים תרגום בערבית לשם הפועל בטבלה. בשלב זה עוברים לשם הפועל הבא. בתחילת המצגת מוצגים שמות הפועל מהטבלה, ולקראת סוף המצגת מוצגים שמות פעולה נוספים בבניין פיעל. אם התלמידים מכירים כבר את כל הפעלים שבטבלה אפשר ללמד אותם פעלים נוספים. מסבירים לתלמידים שבעברית משתמשים בשם פועל אחרי פועל נוטה (לדוגמה: אוהב, רוצה, יודע, לומד + שם פועל). בעברית לא ניתן ליצור רצף של שני פעלים נוטים (אני רוצה אוכל), ללא ו' החיבור (אני אוכל ושותה). לכן, אם רוצים לומר שני פעלים ברצף, הראשון יהיה בנטייה והשני יהיה בצורת שם פועל (בשונה מערבית).

ב. קוראים את נטיית הפועל 'לבקר': עבר, הווה, עתיד, שם הפעולה. מדגישים את המוספיות האופייניות לבניין פיעל: בעבר י' עם תנועת i אחרי פ' הפועל, בהווה תחילית מ' עם תנועת e, בעתיד אותיות אית'ן עם תנועת e, ובשם הפעולה י' עם תנועת i אחרי פ' הפועל ו – ו' עם תנועת u אחרי ע' הפועל. בעמודת שם הפעולה יש להדגיש כי קיימים פעלים עם צורת שם פעולה שונה: לנגן – נגינה, לנשק – נשיקה, לשחק – משחק, לשלם – תשלום. מסבירים ששם פעולה הוא כמו שם עצם לכל דבר. אפשר ליידע אותו (הביקור), יש לו צורת רבים (ביקורים), והוא יכול להופיע בצירופי סמיכות כנסמך (ביקור המלך) וכסומך (שעות ביקור).

תרגול נוסף

מתרגלים בעל פה את נטיית הפעלים בבניין פיעל עם שמות פועל שונים מהטבלה. אפשר לבקש מתלמיד לומר את כל הנטייה בעבר, בהווה או בעתיד לפי סדר הגופים בטבלה. אפשר לכתוב על הלוח שם פועל וזמן, להצביע על תלמיד (או לזרוק כדור לעבר תלמיד) תוך כדי אמירת שם גוף, והתלמיד צריך לומר את נטיית הפועל בגוף זה. כך ממשיכים לומר שמות גוף שונים לתלמידים נוספים, בקצב מהיר.

חוזרים שוב למצגת. בכל תמונה שואלים את התלמידים שאלות עם הפועל המוצג בתמונה. יש לשאול שאלות הכוללות צורות נטייה שונות של הפועל ואת צורת שם

הפועל, כדי לתרגל את השימוש בפעלים בעל פה. דוגמאות לשאלות על התמונה הראשונה במצגת 'לבקר':

- ✓ מי מבקר את סבא? (תמונה שמאלית עליונה)
- ✓ מי מבקר את סבתא? הם אוהבים לבקר את סבתא? (תמונה ימנית עליונה)
- ✓ מי מבקר את המשפחה? (תמונה ימנית תחתונה)
- ✓ מי מבקר את האישה? (תמונה שמאלית תחתונה)
- ✓ אתה אוהב לבקר את סבא וסבתא?
- ✓ מתי ביקרת את סבא וסבתא?
- ✓ (שואלים תלמיד על תלמיד אחר בכיתה) מתי יוסף יבקר את סבא וסבתא?
- ✓ את מי אתה מבקר?

ג. קוראים בקול מילים המביעות זמן (עבר, הווה, עתיד) ומתרגמים. התלמידים כותבים תרגום בערבית בטבלה. מסבירים לתלמידים שהם צריכים להיעזר במילים אלה כדי לדעת מה הזמן של המשפט ומה הנטייה המתאימה של הפועל.

ד. התלמידים כותבים את הפועל בצורה המתאימה בזמן הווה.

ה. התלמידים כותבים את הפועל בצורה המתאימה בזמן עבר.

ו. התלמידים כותבים את הפועל בצורה המתאימה בזמן עתיד.

ז. התלמידים כותבים שם פועל לפי שם הפעולה שבצירוף הסמיכות.

ח. כותבים שם פעולה (יחיד זכר) לפי שם הפועל שבמשפט.

תרגיל 12

בניין פיעל, גזרת השלמים: עבר, הווה, עתיד, שם פועל, שם פעולה

א. קוראים את שמות הפועל וכותבים תרגום בערבית

לבקר	לסדר	לחבק	לבשל	לטייל	לדבר
ללמד	לטפל	לנגן	לשלם	לנשק	לשחק

ב. קוראים את נטיית הפועל 'לבקר'

שם פעולה	עתיד	הווה	עבר	הגופים
ביקור	אבקר	מבקר / מבקרת	ביקרתי	אני
	תבקר	מבקר	ביקרת	אתה
	תבקרי	מבקרת	ביקרת	את
	יבקר	מבקר	ביקר	הוא
	תבקר	מבקרת	ביקרה	היא
	נבקר	מבקרים / מבקרות	ביקרנו	אנחנו
	תבקרו	מבקרים	ביקרתם	אתם
			ביקרתן	אתן
	יבקרו	מבקרים	ביקרו	הם
				הן

ג. קוראים מילים של זמן

מילים של זמן עתיד		מילים של זמן הווה		מילים של זמן עבר	
	מחר		היום		אתמול
	בעוד שעה		עכשיו		לפני שעה
	בעוד שבוע		כל יום		לפני שבוע
	בשנה הבאה		כל הזמן		בשנה שעברה
	בשיעור הבא		תמיד		בשיעור שעבר

ד. כותבים את הפועל בצורה המתאימה בזמן הווה

דוגמה: היום כל המשפחה אסגמ את הבית. (לסדר)

1. תמיד התלמידים _____ בשיעור. (לדבר)

2. עכשיו הוא _____ עם האחים. (לשחק)

3. כל יום אתן _____ את הדודה הזקנה. (לבקר)

4. כל שבוע אתם _____ אוכל. (לבשל)

5. כל הזמן אימא _____ בתינוק. (לטפל)

ה. כותבים את הפועל בצורה המתאימה בזמן עבר

דוגמה: לפני שעה את טילפת עם הכלב. (לטייל)

1. אתמול אני _____ את החדר. (לסדר)

2. לפני ארבעה ימים הוא _____ את החברים.

(לבקר)

3. לפני שבוע אתן _____ אורז לארוחת ערב. (לבשל)

4. אתמול בקונצרט הם _____ בגיטרה. (לנגן)

5. לפני שנה אנחנו _____ במחשב ישן. (לשחק)

6. בשבוע שעבר אתם _____ בעכו. (לטייל)

7. לפני שעה אתה _____ את הסלון. (לסדר)

8. בשנה שעברה סבתא _____ את ארוחת החג.

(לבשל)

9. אתמול בערב אימא _____ את הבנות הקטנות. (לחבק)

1. כותבים את הפועל בצורה המתאימה בזמן עתיד

דוגמה: **מחר** הוא *לֵפֶּה* ארוחת ערב. (לבשל)

1. **בשיעור הבא** המורה _____ מילים חדשות. (ללמד)

2. **בעוד שלושה ימים** אתה _____ את המשפחה.

(לבקר)

3. **בשבוע הבא** הן _____ כסף לאוניברסיטה. (לשלם)

4. **בביקור הבא** הנכדים _____ את סבתא. (לנשק)

5. **בעוד שעה** אתן _____ מוזיקה עם חברים. (לנגן)

6. **אחרי ארוחת הערב** אתם _____ את המטבח.

(לסדר)

7. **בעוד שנה** אנחנו _____ את הדודים באמריקה.

(לבקר)

8. **בשנה הבאה** את _____ באירופה. (לטייל)

9. **מחר** אני _____ עם ילדי השכנים בגינה. (לשחק)

ז. כותבים שם פועל לפי שם הפעולה שבצירוף הסמיכות

שם פועל	צירופי סמיכות עם שם פעולה
<i>leaf</i>	בישולי בית
	ביקור המשפחה
	טיולי בוקר
	ספרי בישול
	שנת לימודים
	משחקי מחשב
	נגינת גיטרה
	סידור עבודה

ח. כותבים שם פעולה (יחיד זכר) לפי שם הפועל שבמשפט

שם פעולה	משפטים עם שם פועל
<i>pnen</i>	אתם אוהבים לשחק בחוץ
	הם לא רוצים לסדר את החדר
	הוא לא אוהב לטייל עם המשפחה
	היא רוצה לבקר את האחיות
	את לא רוצה לבשל ארוחה
	הם יודעים לנגן בגיטרה
	אתן לומדות לבשל את האוכל של סבתא
	המורה רוצה ללמד מילים חדשות

תרגיל 13

טקסט: משפחת סימפסון

- מצגת: משפחת סימפסון

לפני קריאת הטקסט, מראים לתלמידים את המצגת: 'משפחת סימפסון' ומדברים על כל תמונה. כדאי להדגיש תוך כדי השיחה מילים מהטקסט כמו: שמות בני המשפחה (הומר, מארג', בארט, ליסה, מגי), סקסופון, סקטבורד וכדומה. קוראים את הטקסט בקול. שואלים את התלמידים אם יש שאלות כל מילים מהטקסט. לאחר מכן התלמידים קוראים בקול את הטקסט, כל תלמיד קורא שורה או שתיים מהטקסט ואז עוברים לתלמיד הבא. לאחר הקריאה השנייה, התלמידים עונים בכתב על השאלות לפי הטקסט, ולאחר מכן קוראים בקול את התשובות.

תרגיל 13

טקסט: משפחת סימפסון

קוראים את הטקסט ועונים על השאלות

משפחת סימפסון היא משפחה מהטלוויזיה. אב המשפחה הוא הוֹמֵר, והוא עובד במפעל. אם המשפחה היא מאַרְג', והיא עובדת בבית. היא **מטפלת** בילדים, **מסדרת** את הבית, **ומבשלת** את הארוחות למשפחה. להוֹמֵר ולמארג' יש שלושה ילדים. בַּאֲרֵט הוא הבן הגדול. הוא בן עשר. הוא לא אוהב **לסדר** את החדר. הוא אוהב **לשחק** בסקטבורד. לִיסָה היא הבת הקטנה. היא בת שמונה. היא אוהבת **לנגן** בסקסופון. מֵגִי היא התינוקת. היא בת שנה. היא **משחקת** כל היום. בארט וליסה לומדים בבית ספר, ומגי הולכת לגן הילדים. למשפחה יש גם כלב וחתול. בני המשפחה עושים הרבה דברים ביחד.

משפחת סימפסון

שאלות: משפחת סימפסון

1. מי זה הומר?

2. איפה הומר עובד?

3. מי זאת מארג'?

4. מה מארג' עושה בבית?

5. כמה ילדים יש להומר ולמארגי?

6. איך קוראים לבן הגדול?

7. בת כמה ליסה?

8. מה השם של התינוקת?

9. למשפחה יש כלב או חתול?

10. מי מנגן בסקסופון?

11. מה בארט אוהב לעשות?

תרגיל 14

המספרים 11-19 בזכר ונקבה

א. קוראים בקול את המספרים ואומרים שם עצם בזכר או בנקבה, לדוגמה: אחד עשר נכדים. מבקשים מהתלמידים לקרוא את המספרים שוב בקול ולומר שמות עצם אחרים בזכר או בנקבה.

ב. התלמידים כותבים את המספר במילים, בזכר או בנקבה לפי שם העצם, ולאחר מכן קוראים בקול את המשפטים.

תרגיל 14

המספרים 11-19 בזכר ונקבה

א. קוראים את המספרים ואומרים שם עצם בזכר או בנקבה

המספר	זכר	נקבה
11	אחד עשר	אחת עשרה
12	שנים עשר	שתים עשרה
13	שלושה עשר	שלוש עשרה
14	ארבעה עשר	ארבע עשרה
15	חמישה עשר	חמש עשרה
16	שישה עשר	שש עשרה
17	שבעה עשר	שבע עשרה
18	שמונה עשר	שמונה עשרה
19	תשעה עשר	תשע עשרה

ב. כותבים את המספר בזכר או בנקבה

1. לסבתא יש 19 נכדים. יש לה _____ נכדים.

2. לסבא יש 12 נינות. יש לו _____ נינות.

3. לאבא יש 13 ילדים. יש לו _____ ילדים.

4. לאשרף יש 16 דודים. יש לו _____ דודים.

5. לערין ולדיאנה יש 14 אחייניות. יש להן _____

אחייניות.

6. לחמדי יש 17 בני דודים. יש לו _____ בני דודים.

7. לאימא יש 11 בנות. יש לה _____ ילדים.

8. לרשא יש 15 בנות דודות. יש לה _____ בנות דודות.

9. לדוד ולדודה יש 18 נכדות. להם _____ נכדות.

תרגיל 15

נטיית מילת היחס של

- א. קוראים את נטיית מילת היחס של. מסבירים שהנטייה דומה מאוד לנטיית מילת היחס ל' רק עם תוספת של ψ בהתחלה (לי – ψ לי). לאחר מכן התלמידים כותבים את הנטייה בטבלה.
- ב. התלמידים כותבים את מילת היחס 'שלי' בנטייה המתאימה לשם הגוף שבסוגריים.

תרגיל 15

נטיית מילת היחס של

- א. קוראים וכותבים את נטיית מילת היחס של בכל הגופים

תרגול הנטייה	נטייה	גוף
<i>fe</i>	שלי	אני
	שלך	אתה
	שלך	את
	שלו	הוא
	שלה	היא
	שלנו	אנחנו
	שלכם	אתם
	שלכן	אתן
	שלהם	הם
	שלהן	הן

ב. כותבים את מילת היחס 'שלי' בנטייה המתאימה

דוגמה: יש לי שני בנים. אלה הבנים *fe*. (אני)

1. אין לנו כלב. זה לא הכלב _____ . (אנחנו)
2. יש להם בת אחת. זאת הבת _____ . (הם)
3. אין לו אחיות. אלה לא האחיות _____ . (הוא)
4. יש לכן ארבעה אחים. אלה האחים _____ . (אתן)
5. יש לה תינוקת. זאת התינוקת _____ . (היא)
6. יש לך משפחה גדולה. זאת המשפחה _____ . (אתה)

תרגיל 16

תרגול אוצר מילים

כל תלמיד כותב בטבלה את השם של בן המשפחה המתאים למשפט, ולאחר מכן בודקים ביחד.

תרגול אוצר מילים

כותבים בטבלה את השם של בן המשפחה המתאים למשפט

מילה	משפט	
	יש לו ילדים.	1
	הוא הבן של הנכד או של הנכדה.	2
	היא הבת של הדוד או של הדודה.	3
	יש לו נכדים.	4
	הוא אח של אבא או של אימא.	5
	הוא הבן של האח או של האחות.	6
	היא אחות של אבא או של אימא.	7
	הוא הבעל של האחות.	8
	הוא הבן של הבן או של הבת.	9
	יש לה ילדים.	10
	היא הבת של הבן או של הבת.	11
	יש לה נכדים.	12
	היא הבת של האח או של האחות.	13
	היא הבת של הנכד או של הנכדה.	14
	הוא הבעל של הבת.	15
	היא האישה של האח.	16
	הוא הבן של הדוד או של הדודה.	17
	היא האישה של הבן.	18

תרגיל 17

המספרים 100-20 בזכר ונקבה

א. קוראים את המספרים בקול. לאחר מכן התלמידים צריכים לספור מ – 1 עד 120, ספירה אחת בזכר וספירה אחת בנקבה. כל תלמיד בתורו אומר מספר אחד, והם צריכים לספור כמה שיותר מהר.

ב. התלמידים כותבים את המספרים בזכר או בנקבה לפי שם העצם.

תרגיל 17

המספרים 100-20 בזכר ונקבה

א. קוראים את המספרים

המספר	זכר	נקבה
20	עשרים	עשרים
21	עשרים ואחד	עשרים ואחת
22	עשרים ושניים	עשרים ושתיים
23	עשרים ושלושה	עשרים ושלוש
24	עשרים וארבעה	עשרים וארבע
25	עשרים וחמישה	עשרים וחמש
26	עשרים ושישה	עשרים ושש
27	עשרים ושבעה	עשרים ושבע
28	עשרים ושמונה	עשרים ושמונה
29	עשרים ותשעה	עשרים ותשע
30	שלושים	שלושים
40	ארבעים	ארבעים
50	חמישים	חמישים
60	שישים	שישים
70	שבעים	שבעים
80	שמונים	שמונים
90	תשעים	תשעים

מאה	מאה	100
מאה שבעים ושש	מאה שבעים ושישה	176
מאה עשרים וחמש עשרה	מאה עשרים וחמישה עשר	115

ב. כותבים את המספרים בזכר או בנקבה לפי שם העצם

1. _____ אבות (157)
2. _____ אימהות (137)
3. _____ אנשים (142)
4. _____ נשים (172)
5. _____ חתנים (198)
6. _____ כלות (168)
7. _____ גיסים (111)
8. _____ גיסות (112)
9. _____ סבים (131)
10. _____ סבתות (181)

תרגיל 18

מילים חדשות: בית ודירה

- מצגת: מילים חדשות – בית ודירה.

לשם הקניית המילים החדשות נשתמש במצגת: 'בית ודירה' הכוללת תמונות הממחישות את משמעות המילים (ראו הסבר על השימוש במצגת בהקניית מילים חדשות' בחלק: 'דרכי ההוראה והלמידה').

א. מראים לתלמידים במצגת 'מילים חדשות - בית ודירה' את תוכנית הדירה שנמצאת בשקופית האחרונה. התלמידים צריכים לומר: מה יש בדירה וכמה, תוך שימוש באוצר המילים החדש שנלמד.

ב. התלמידים כותבים בטבלה את צורת הרבים של שמות העצם, את התרגום שלהם בערבית, ואת המספרים בזכר או בנקבה.

תרגול נוסף

קיים תרגול נוסף לאוצר המילים 'בית ודירה' באתר Quizlet. שם התרגול: 'יחידה 1 – בית ודירה'. בחוברת לתלמיד יש קישור באמצעות קוד QR לתרגול.

קישור: <https://quizlet.com/88475553/1-flash-cards>

תרגיל 18

מילים חדשות: בית ודירה

א. אומרים מה יש בדירה וכמה

ב. כותבים בטבלה את צורת הרבים, את התרגום בערבית, ואת המספרים

יחיד	רבים	תרגום	מספר	כמה יש בדירה?
גינה	ג'ינות	جنيّة	1	ג'ינה אחת
חדר			5	
חדר שינה			4	
חדר ילדים			3	
אמבטיה			1	
מקלחת			2	
שירותים			3	
מטבח			1	
סלון			1	
פינת אוכל			1	
מרפסת			1	
קומה			1	

תרגיל 19

בניין פעל, גזרת ע"ו/י: עבר, הווה, עתיד, שם פועל

- מצגת: בניין פעל גזרת ע"ו/י

- א. קוראים את שמות הפועל וכותבים תרגום בערבית, תוך כדי הצגת התמונות של הפעלים מהמצגת (ראו הסבר מפורט ללימוד פעלים חדשים ביחידה 1, תרגיל 12).
- ב. קוראים בקול את נטיית הפועל 'לגור' בכל הזמנים: עבר, הווה, עתיד. מדגישים שבבניין קל בגזרת ע"ו/י יש רק שתי אותיות שורש. שם הפעולה פחות שימושי ולכן לא מלמדים אותו בשלב זה.
- ג. התלמידים כותבים את הפועל בנטייה המתאימה בזמן הווה.
- ד. התלמידים כותבים את הפועל בנטייה המתאימה בזמן עבר.
- ה. התלמידים כותבים את הפועל בנטייה המתאימה בזמן עתיד.

תרגיל 19

בניין פעל, גזרת ע"ו/י: עבר, הווה, עתיד, שם פועל

א. קוראים את שמות הפועל וכותבים תרגום בערבית

לגור	לקום	לרוץ	לטוס	לעוף	לצום
לזוז	לבוא	לנוח	לשיר	לשים	לריב

ב. קוראים את נטיית הפועל 'לגור'

הגופים	עבר	הווה	עתיד
אני	גרתני	גר / גרה	אגור
אתה	גרת	גר	תגור
את	גרת	גרה	תגורי
הוא	גר	גר	יגור
היא	גרה	גרה	תגור
אנחנו	גרנו	גרים / גרות	נגור
אתם	גרתם	גרים	תגורו
אתן	גרתן	גרות	
הם	גרו	גרים	יגורו
הן		גרות	

ג. כותבים את הפועל בנטייה המתאימה בזמן הווה

1. משפחת סימפסון _____ בבית גדול. (לגור)

2. היום סבא וסבתא _____ לבקר את הנכדים. (לבוא)

3. הילד הקטן _____ לחדר שלו. (לרוץ)

4. אימא _____ שירים במקלחת. (לשיר)

5. הן _____ את הרהיטים בסלון. (לשים)

ד. כותבים את הפועל בנטייה המתאימה בזמן עבר

1. האחיות _____ לפני שעה. עכשיו הן משחקות. (לריב)

2. את _____ לבית שלנו אתמול. (לבוא)

3. הכלבים _____ בגינה אתמול בערב. (לרוץ)

4. אימא _____ את הכיסא במטבח. (לשים)

5. אתם _____ וניגנתם בחדר. (לשיר)

6. אנחנו _____ לבקר את המשפחה בארצות הברית. (לטוס)

7. אני _____ בכל ימי הרמדאן בשנה שעברה. (לצום)

ה. כותבים את הפועל בנטייה המתאימה בזמן עתיד

1. בשבוע הבא אנחנו _____ בבית חדש. (לגור)

2. כל בני המשפחה _____ למסיבה. (לבוא)

3. במסיבה את _____ שירים. (לשיר)

4. הנכדים והנינים _____ לסבא ולסבתא. (לרוץ)

5. אבא _____ מתנה גדולה על השולחן. (לשים)

6. סבתא, _____, בבקשה, אני לא רואה את הטלוויזיה.

(לזוז)

7. אימא _____ במיטה, ואני אשחק בחדר. (לנוח)

תרגיל 20

מילים חדשות: רהיטים

- מצגת: מילים חדשות - רהיטים.

קוראים בקול את המילים החדשות ביחיד וברבים, תוך כדי הצגת המצגת 'מילים חדשות - רהיטים', הכוללת תמונות הממחישות את אוצר המילים החדש, ומתרגמים. התלמידים כותבים תרגום בערבית בטבלה (ראו הסבר על השימוש במצגת בהקניית מילים חדשות' בחלק: 'דרכי ההוראה והלמידה').

תרגיל 20 מילים חדשות: רהיטים

קוראים את המילים ביחיד וברבים וכותבים תרגום בערבית

תרגום	רבים	יחיד
	רהיטים	רהיט
	מיטות	מיטה
	ספות	ספה
	כיסאות	כיסא
	שולחנות	שולחן
	שולחנות אוכל	שולחן אוכל
	שולחנות עבודה	שולחן עבודה
	שולחנות קפה	שולחן קפה
	ארונות	ארון
	ארונות מטבח	ארון מטבח
	ארונות ספרים	ארון ספרים
	שטיחים	שטיח
	עציצים	עציץ

תרגיל 21

מילים חדשות: מכשירי חשמל

- מצגת: מכשירי חשמל

קוראים את המילים החדשות ביחיד וברבים, תוך כדי הצגת המצגת – 'מילים חדשות – מכשירי חשמל', הכוללת תמונות הממחישות את אוצר המילים החדש, ומתרגמים. התלמידים כותבים תרגום בערבית בטבלה (ראו הסבר על 'השימוש במצגת בהקניית מילים חדשות' בחלק: 'דרכי ההוראה והלמידה').

תרגול נוסף

תרגול אוצר המילים החדש באתר Quizlet. שם התרגול: 'יחידה 1 – רהיטים ומכשירי חשמל'.

קישור: <https://quizlet.com/88474971/1-flash-cards>

מילים חדשות: מכשירי חשמל

קוראים את המילים ביחיד וברבים וכותבים תרגום בערבית

תרגום	רבים	יחיד
	מכשירי חשמל	מכשיר חשמל
	מכשיר רדיו	רדיו
	טלפונים	טלפון
	טלוויזיות	טלוויזיה
	תנורים	תנור
	מקררים	מקרר
	מחשבים	מחשב
	מכונות כביסה	מכונת כביסה
	מזגנים	מזגן
	קומקומים	קומקום
	מנורות	מנורה

טקסט: הדירה של דודו

- מצגת: הדירה של דודו

א. אומרים מה יש בדירה של דודו לפי התמונה. התמונה נמצאת גם בחוברת לתלמיד וגם במצגת. עדיף להציג את התמונה בתצוגה גדולה במצגת כדי לראות את כל הפרטים.

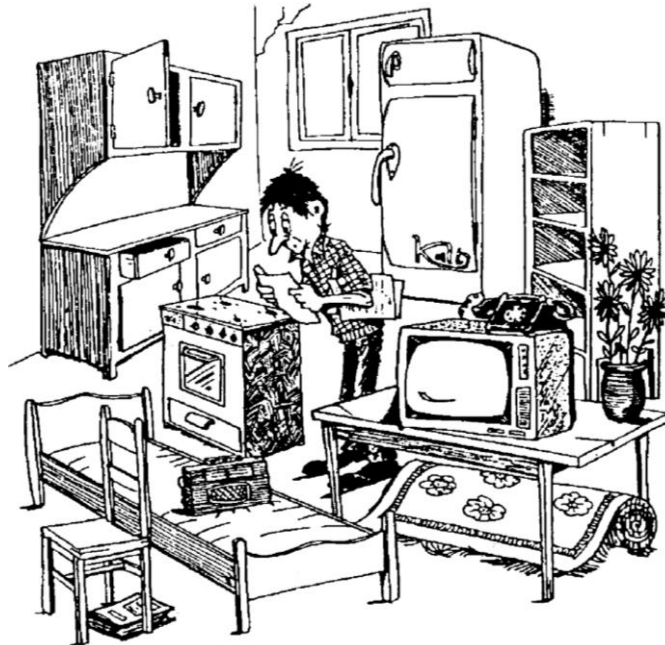
ב. קוראים את הטקסט בקול, ולאחר מכן מבקשים מהתלמידים לקרוא בקול. כל תלמיד קורא שורה או שתיים, כדי לאפשר לכולם לקרוא.

ג. אפשר לערוך תרגול של מילות היחס עם תמונת הדירה של דודו ולשאול את התלמידים שאלות כמו:

- מה יש מתחת לשולחן? מתחת לשולחן יש שטיח.
- איפה השטיח? השטיח מתחת לשולחן.
- מה יש על השולחן? על השולחן יש טלוויזיה.
- איפה הטלוויזיה? הטלוויזיה על השולחן.
- מה יש ליד המיטה? ליד המיטה יש כיסא.
- איפה הכיסא? הכיסא ליד המיטה.
- מה יש בין השולחן לכיסא? בין השולחן לכיסא יש מיטה.
- איפה המיטה? המיטה בין השולחן לכיסא.

טקסט: הדירה של דודו

א. מתארים מה יש בדירה של דודו לפי התמונה

ב. קוראים את הטקסט

לדודו יש דירה קטנה. בדירה שלו יש רק חדר אחד. החדר הוא גם המטבח, גם חדר השינה, גם חדר העבודה וגם הסלון. בדירה של דודו אין הרבה מקום, אבל יש הרבה רהיטים: מיטה, שולחן אוכל, ארון מטבח, ארון ספרים וכיסא. לדודו יש בדירה גם מכשירי חשמל: טלוויזיה, רדיו, טלפון, מקרר ותנור. דודו אוהב את הדירה שלו. הוא אומר: "הדירה קטנה אבל יש מקום לכל הרהיטים ולכל מכשירי החשמל: הכיסא ליד המיטה, והמיטה ליד השולחן. מתחת לשולחן יש שטיח, על השולחן יש עציץ וטלוויזיה, ועל הטלוויזיה יש טלפון. ארון הספרים ליד המקרר, והמקרר ליד החלון. התנור ליד ארון המטבח, והרדיו על המיטה".

תרגיל 23

שם תואר

- א. קוראים את צורת היחיד של שמות התואר ומתרגמים אותן לערבית. התלמידים כותבים את התרגום בערבית, ואת נטיית שמות התואר. לבסוף התלמידים קוראים בקול את הנטייה.
- ב. התלמידים כותבים את שם התואר בצורה המתאימה, עם או בלי ה' היידוע.

תרגיל 23

שם תואר

- א. כותבים את הנטייה של שם התואר ואת התרגום בערבית, וקוראים

תרגום	יחיד	יחידה	רבים	רבות
	ישן	ישנה	ישנים	ישנות
	חדש			
	טוב			
	רע			

ב. כותבים את שם התואר בצורה המתאימה, עם או בלי ה' היידוע

1. מכשירי החשמל בדירה _____ . (חדש)
2. ליד המיטה _____ יש שטיח _____ . (ישן, ישן)
3. השכנות _____ בבניין _____ . (חדש, רע)
4. בדירה יש שני תנורים _____ אבל _____ . (ישן, טוב)
5. מכונת הכביסה והמקרר _____ . (חדש)
6. החדרים _____ וגדולים. (טוב)
7. הדירה _____ גדולה, והדירה _____ קטנה. (ישן, חדש)
8. אני אוהבת את הספות _____ . הן _____ . (ישן, טוב)

תרגיל 24

ריבוי חריג בזכר ונקבה

- א. קוראים בקול שמות עצם עם ריבוי חריג בזכר ושמות תואר.
- ב. קוראים בקול שמות עצם עם ריבוי חריג בנקבה ושמות תואר.
- ג. התלמידים קוראים בקול את המשפטים הכתובים בצורת היחיד. לאחר מכן עליהם לכתוב את המשפטים ברבים, ואז לקרוא שוב בקול את המשפטים בצורת הרבים.

תרגול נוסף

תרגול ריבוי חריג באתר Quizlet. שם התרגול: יחידה 1 – ריבוי חריג.

קישור: <https://quizlet.com/88474971/1-flash-cards>

ריבוי חריג בזכר ובנקבה

א. קוראים שמות עצם עם ריבוי חריג בזכר

יחיד	רבים
כיסא ישן	כיסאות ישנים
ארון חדש	ארונות חדשים
שולחן ישן	שולחנות ישנים
חלון קטן	חלונות קטנים
מקום חדש	מקומות חדשים
חלום רע	חלומות רעים
לילה טוב	לילות טובים
אבא טוב	אבות טובים
שם חדש	שמות חדשים

ב. קוראים שמות עצם עם ריבוי חריג בנקבה

יחיד	רבים
אישה טובה	נשים טובות
עיר חדשה	ערים חדשות
מילה רעה	מילים רעות
שנה טובה	שנים טובות

ג. כותבים את המשפטים ברבים

1. הכיסא הישן ליד שולחן האוכל החדש.

2. בלילה טוב אין לי חלום רע.

3. האישה הצעירה לומדת מילה חדשה.

4. המשפחה גרה בעיר חדשה.

5. בחדר הילדים יש ארון ספרים ישן.

תרגיל 25

מודעות: מחפשים דירה

מלמדים את משמעות הפועל 'לחפש' בבניין פיעל ואת התרגום שלו לערבית. מדגישים שבשונה מערבית, בעברית מילת היחס שבאה אחרי הפועל מחפש היא 'את' ולא 'על' כמו בערבית. מבקשים מהתלמידים להטות את הפועל לחפש (כמו נטיית הפועל 'לבקר') בכל הזמנים בעל פה. אפשר גם לבקש מהם לכתוב את הנטייה על הלוח או במחברות.

- א. קוראים בקול מודעות של דירות להשכרה או למכירה. לאחר מכן התלמידים קוראים בקול את המודעות.
- ב. כותבים מודעה לדירה בבאר שבע לפי התמונה.

תרגיל 25

מודעות: מחפשים דירות בעיתון

- א. קוראים מודעות לדירות

▪ **דירה במרכז ירושלים**

2 חדרי שינה קטנים, סלון גדול עם מרפסת, מטבח, שירותים,

ומקלחת. הדירה ברחוב בן יהודה 35.

יש בדירה: מקרר, מכונת כביסה, ותנור. אין רהיטים!

יוסף: 02-8537272 (לא בשבת)

▪ **דירה קטנה בחיפה ליד האוניברסיטה**

חדר שינה גדול, סלון עם מטבח קטן, וחדר אמבטיה עם שירותים.

השכנים נחמדים ויש הרבה שקט ושמש. בדירה יש מיטה וארון.

בתיה: 04-8267549 (טוב לסטודנטים)

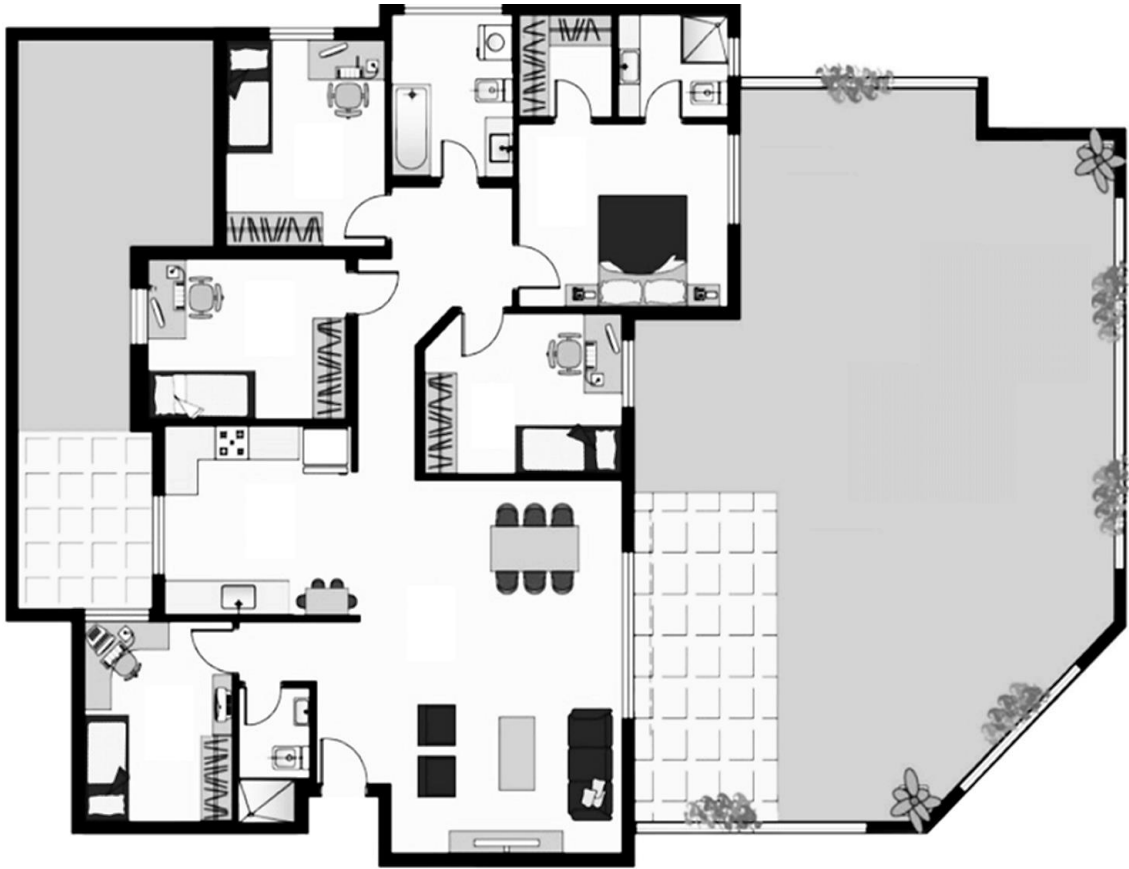
▪ **דירה ברחוב דיזינגוף בתל אביב**

חדר שינה, מקלחת, ושירותים. אין מטבח ואין סלון.

רק חמש דקות מהים.

מיקי : 03-9879870 (רק בערב)

ב. כותבים מודעה לדירה בבאר שבע לפי התמונה

טקסט מסכם 1: המשפחה הגדולה בעולם

- מצגת: המשפחה הגדולה בעולם.
- קישור לכתבה המקורית:

<http://www.mako.co.il/home-family-relationship/family/Article-53390a8a1724e21006.htm>

כל תלמיד קורא את הטקסט: 'המשפחה הגדולה בעולם' ברמה המתאימה לו (נמוכה/גבוהה). עוברים בין התלמידים ומסבירים להם מילים או משפטים שהם לא מבינים. בסוף הטקסט יש מילון עם תמונות למילים חדשות. לאחר מכן, מציגים לתלמידים את המצגת: 'המשפחה הגדולה בעולם', ומבקשים מהם להסביר מה הם רואים בתמונות לפי הטקסט. אחרי שמנהלים דיון קצר על הטקסט והתלמידים מסבירים אותו בעל פה תוך שימוש בתמונות, עליהם לקרוא את הטקסט לבד ולענות על השאלות. תלמידים מתקדמים יכולים לקרוא את הכתבה המקורית – יש קישור באמצעות קוד QR בחוברת לתלמיד.

שימו לב שהשאלות על טקסט זה הן דוגמה לאופן שבו צריך ליצור את השאלות גם עבור הטקסטים הבאים.

טקסט מסכם 1

המשפחה הגדולה בעולם (1)

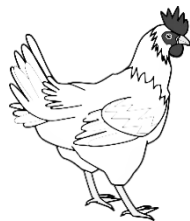
מעובד על פי הכתבה: 'המשפחה הגדולה בעולם', אתר mako, 20.02.2011

משפחת צ'אנה מהודו היא משפחה גדולה. בבית אחד גרים מאה שמונים ואחד - 181 בני משפחה: שלושים ושלושה - 33 נכדים, תשעים וארבעה - 94 ילדים, שלושים ותשע - 39 נשים, ואבא אחד. בבית גרות גם ארבע עשרה - 14 כלות של הבנים. לאב המשפחה קוראים זיונה והוא בן 67.

למשפחת צ'אנה יש בית גדול מאוד. בבית יש מאה - 100 חדרים. בכל חדר יש הרבה מיטות. ליד הבית יש חצר משחקים, בית ספר קטן, גינת ירקות, ושדה אורז.

כל הגברים במשפחה הם נגרים, וכל הנשים עובדות בבית. הן מטפלות בילדים, מסדרות את הבית, ומבשלות את הארוחות לבני המשפחה. ילדי המשפחה לומדים בבית הספר ומשחקים בחצר.

בארוחת ערב בני המשפחה אוכלים שלושים - 30 תרנגולות, שישים - 60 קילו תפוחי אדמה, ומאה - 100 קילו אורז.

תרנגולת

תפוחי אדמה

שאלות

1. כותבים 'נכון' או 'לא נכון' לפי הטקסט

לא נכון	נכון	משפחת צ'אנה היא משפחה קטנה.
לא נכון	נכון	ליד הבית יש בית ספר קטן.
לא נכון	נכון	בבית של משפחת צ'אנה יש 100 מיטות.
לא נכון	נכון	בבית של משפחת צ'אנה גרים 94 בני משפחה.
לא נכון	נכון	זיונה צ'יונה הוא גם סבא.

2. כותבים שאלה לפי התשובה :

זיונה צ'אנה בן ? _____

.67

3. כמה נכדים גרים בבית משפחת צ'אנה?

4. מה עושים הגברים במשפחה?

5. מי מטפל בילדים?

6. מה עושים ילדי המשפחה?

7. כמה קילו אורז מבשלים בארוחת ערב של המשפחה?

8. כותבים את הצירופים ברבים :

רבים	יחיד
	בית הספר הקטן
	בית גדול
	אב המשפחה
	ארוחת ערב
	גינת ירקות

9. כותבים מספרים בזכר או בנקבה :

נכדים 33 ■

נשים 39 ■

כלות 14 ■

חדרים 100 ■

10. כותבים 5 שורות על המשפחה שלכם :

- מי בני המשפחה?
- מה בני המשפחה עושים?
- איפה אתם גרים?
- איזה בית יש לכם?
- מה אתם עושים ביחד?

משפחת _____

_____ .1

_____ .2

_____ .3

_____ .4

_____ .5

טקסט מסכם 1

המשפחה הגדולה בעולם (2)

מעובד על פי הכתבה: 'המשפחה הגדולה בעולם', אתר mako, 20.02.2011

משפחת צ'אנה היא משפחה גדולה ומאוחדת. מאה שמונים ואחד - 181 בני משפחה גרים תחת קורת גג אחת: שלושים ושלושה - 33 נכדים, תשעים וארבעה - 94 ילדים, שלושים ותשע 39 נשים, ואבא אחד. בבית גרות גם ארבע עשרה 14 כלות של הבנים. לאב המשפחה קוראים זיונה והוא בן 67. משפחת צ'אנה גרה ב**הודו** בבית גדול. בבית יש ארבע- 4 קומות ומאה -100 חדרים. בכל חדר יש הרבה מיטות, ובכל מיטה ישנים כמה בני משפחה ביחד. חוץ מחדרי השינה, יש ליד הבית גם חצר משחקים, בית ספר קטן, גינת ירקות, ושדה אורז.

זיונה צ'אנה וכל הבנים שלו הם נגרים. נשות המשפחה עובדות בבישול האוכל, בטיפול בילדים, ובסידור הבית. הן גם עובדות בגינת הירק ובשדה האורז. ילדי המשפחה לומדים בבית הספר בבוקר, ובערב הם משחקים בחצר. לארוחת ערב בבית המשפחה, הנשים מבשלות שלושים - 30 **תרנגולות**, מאה -100 קילו אורז, ושישים -60 קילו **תפוחי אדמה**. את כל האוכל הן מבשלות על **מדורה** גדולה בחצר.

מדורה

תרנגולת

תפוחי אדמה

גג

שאלות

1. כותבים 'נכון' או 'לא נכון' לפי הטקסט

לא נכון	נכון	למשפחת צ'אנה יש בית קטן.
לא נכון	נכון	לכל בן משפחה יש מיטה.
לא נכון	נכון	זיונה צ'אנה הוא גם סבא.
לא נכון	נכון	הנשים מטפלות בילדים.
לא נכון	נכון	כל בני המשפחה מבשלים ביחד ארוחת ערב.

2. כותבים שאלות לפי התשובות :

? זיונה צ'אנה בן 67. _____

? בבית גרים 33 נכדים. _____

? הנשים מסדרות את _____

הבית.

? בבוקר. _____

? בהודו. _____

3. מה עושים הגברים של המשפחה?

4. מה אוכלים בני המשפחה בארוחת ערב?

5. איפה הנשים מבשלות את ארוחת הערב?

6. מה המשמעות של הביטוי 'גרים תחת קורת גג אחת'? (שורות 1-2)

א. גרים באותו הבית

ב. גרים בבית עם גג

ג. גרים בחדר אחד

7. מה המשמעות של הצירוף: 'משפחה מאוחדת'? (שורה 1)

א. משפחה גדולה

ב. משפחה בלי ילדים

ג. כל בני המשפחה ביחד

8. כותבים את הצירופים הבאים ברבים:

יחיד	רבים
בית הספר הקטן	
בית גדול	
אב המשפחה	
ארוחת ערב	
גינת ירקות	
אב המשפחה	
מיטת הילדים	
המיטה החדשה	

9. כותבים את המספרים בזכר או בנקבה :

181 ■ בני משפחה

33 ■ נכדים

39 ■ נשים

14 ■ כלות

100 ■ חדרים

4 ■ קומות

10. כותבים 5 שורות על המשפחה שלכם :

- מי בני המשפחה?
- מה בני המשפחה עושים?
- איפה אתם גרים?
- איזה בית יש לכם?
- מה אתם עושים ביחד?

משפחת _____

_____ .1

_____ .2

_____ .3

_____ .4

_____ .5

טקסט מסכם 2: שם פרטי כמו שם המשפחה

- קישור לכתבה המקורית: <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4569617,00.html>

לפני קריאת הטקסט מנהלים שיחה קצרה על הפרטים האישיים בתעודת הזהות. מציגים תמונה של תעודת זהות במצגת (אפשר להשתמש בתמונה שבטקסט) ושואלים את התלמידים מה כותבים בתעודת הזהות? (פרטים אישיים, שם פרטי, שם משפחה, שם האב, שם האם, תאריך לידה, מקום לידה, מין, לאום). מבקשים מכל אחד מהתלמידים לומר את פרטי תעודת הזהות של עצמו. מסבירים לתלמידים שהם הולכים לקרוא טקסט על אנשים שיש להם שם פרטי ושם משפחה שהוא אותו הדבר (זהה). לאחר מכן כל תלמיד קורא את הטקסט לפי הרמה המתאימה לו. בסוף כל טקסט יש טבלה עם המילים החדשות שמופיעות בטקסט. יש להכין שאלות עבור הטקסטים בשתי הרמות, בדומה לשאלות על הטקסט ביחידה 1, תרגיל 26. תלמידים מתקדמים יכולים לקרוא את הכתבה המקורית.

שם פרטי כמו שם המשפחה (1)

מעובד על פי הכתבה: 'יחן חן לטל טל: הישאלים עם השמות הכפולים', אתר ynet, 09.10.2014

לאלפי אנשים בישראל יש שם פרטי ושם משפחה זהים. לדוגמה, בישראל יש מאה חמישים ואחד- 151 גברים עם השם: יוסף יוסף, ומאה עשרים – 120 גברים עם השם: מוחמד מוחמד. איך זה קורה? חלק מהאנשים מקבלים מההורים שלהם שם פרטי כמו שם המשפחה. חלק מהאנשים משנים את השם הפרטי שלהם, וחלק מהאנשים משנים את שם המשפחה שלהם.

לדוגמה, שרון צדקיהו התחתנה עם יקי שרון. אחרי החתונה היא קיבלה את שם המשפחה של הבעל: שרון. עכשיו השם שלה הוא: שרון שרון. שם פרטי: שרון, ושם משפחה: שרון.

מילים חדשות

שם עצם	שם תואר	פועל	אחר
חלק	זהים	משנים	
חתונה	פרטי	מקבלים	
		התחתנה	
		קיבלה	

שם פרטי כמו שם המשפחה (2)

מעובד על פי הכתבה: 'חן חן לטל טל: הישאלים עם השמות הכפולים', אתר ynet, 09.10.2014

לאלפי אנשים בישראל יש שם פרטי ושם משפחה זהים. לדוגמה, בישראל יש מאה חמישים ואחד- 151 גברים עם השם: יוסף יוסף, ומאה עשרים - 120 גברים עם השם: מוחמד מוחמד.

רוב האנשים עם השמות הכפולים נולדו עם שם כפול. חלק מהאנשים שינו גם את שם המשפחה וגם את השם הפרטי, חלק שינו רק את השם הפרטי, וחלק, בעיקר נשים, שינו את שם המשפחה שלהם אחרי החתונה, וכך קיבלו את השם הכפול.

לדוגמה, שרון צדקיהו התחתנה עם יקי שרון. אחרי החתונה היא קיבלה את שם המשפחה של הבעל: שרון, ועכשיו השם שלה הוא: שרון שרון.

מרדכי מרדכי קיבל את השם הכפול בלידה. ההורים שלו הגיעו מעיראק בלי שם משפחה. הפקידים בישראל שאלו את אבא שלו מה שם המשפחה שלהם, והוא אמר להם את השם של אבא שלו: מרדכי. כך אבא של מרדכי קיבל את שם המשפחה: מרדכי. ההורים של מרדכי נתנו לו את השם של הסבא: מרדכי, וכך הוא קיבל שם כפול: מרדכי מרדכי.

מילים חדשות

שם עצם	שם תואר	פועל	אחר
רוב	פרטי	נולדו	בעיקר
חלק	זהים	קיבלו	
לידה	כפול		

לסיום יחידה זו

בירור אישי וקבוצתי שיתופי

1. אילו מילים למדתי ביחידה זו?
2. אילו דברים חדשים למדתי ביחידה זו?
3. מה עניין אותי במיוחד? מה אהבתי?
4. האם מה שלמדתי יעזור לי?
5. האם אוכל להסביר לאחרים את המילים והנושאים שלמדתי?

מה הרגשתי בסיום יחידה זו?

